

T A

Č R

MANUÁL

Venkovské prostředí – základna pro stabilitu a rozvoj MSP v ČR

Stabilizace a rozvoj malých a středních podniků
ve venkovském prostoru

TL01000349

Autoři:

Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

Bc. Tomáš Novák

Recenzenti:

RNDr. Zuzana Dvořáková Líšková, Ph.D. (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích)

Ing. Ondřej Novotný (PLOSAB s.r.o.)

Venkovské prostředí – základna pro stabilitu a rozvoj MSP v ČR

Manuál vznikl v rámci projektu č. TL01000349, názvem „Stabilizace a rozvoj malých a středních podniků ve venkovském prostoru, který je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu Éta.

Publikace neprošla redakční úpravou, za její obsah odpovídá autor.

© VŠTE v Českých Budějovicích, 2020

ISBN 978-80-7468-164-6 (print)

ISBN 978-80-7468-165-3 (pdf)

T
Č

A
R

Projekt TL01000349 „Stabilizace a rozvoj MSP ve venkovském prostoru“
je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu Éta

Obsah

Úvodní slovo	1
1 Venkovský prostor-potenciál pro malé a střední podnikání	3
1.1 Definice a typologie venkova, venkovské oblasti	3
1.2 Venkovský region	4
1.3 Typologie regionů	5
1.3.1 Mezinárodně užívané typologie regionů	5
1.3.2 Typologie regionů užívané v ČR	6
1.3.3 Typologie obcí	8
1.4 Venkovské oblasti	9
2 Malé a střední podnikání, terminologie, kategorizace, význam, charakteristika, rozvoj	10
2.1 Malé a střední podnikání ve venkovském prostoru	10
2.2 Základní klasifikace a charakteristika MSP	12
2.3 Význam a postavení MSP v národní ekonomice	13
3 Materiál a metody	17
3.1 Oblast stanovení ekonomického potenciálu zájmového území	17
3.2 Oblast klastrování obcí jako základ produkčního potenciálu	18
3.2.1 Klasifikace obcí dle jednotlivých clusterů	18
3.2.2 Definování podnikatelského potenciálu clusterů	18
3.2.3 Oblast analýzy podmíněnosti produkčních faktorů v zájmové oblasti	18
4 Cíle zpracování manuálu	21
5 Metodická vymezení manuálu	22
6 Aplikační část manuálu	23
6.1 Venkovský prostor jako antropoekologický systém – základ vědeckého přístupu	23
6.2 Stanovení ekonomického potenciálu venkovského prostoru na příkladu jihočeského regionu České republiky	28
6.2.1 Projekce modelu pro analýzu regionálního ekonomického potenciálu	30
7 Shrnutí a závěr	54
Použitá literatura	56
Seznam zkratk	62
Představení autorů	63
Seznam obrázků	64
Seznam tabulek	65

Úvodní slovo

Venkovský prostor je svým rozsahem i strukturou potencionální základnou pro rozvoj MSP. V rámci EU zaujímají malé střední podniky cca 90 % území EU a zaměstnávají více jak 55 % zaměstnanců. Obdobné počty lze vysledovat i v ČR. MSP v České republice se v roce 2016 v podílely na celkovém dovozu cca 40 % a jejich podíl na celkovém vývozu byl více jak 30 %. Malí a střední podnikatelé tvoří přes 99 % z celkového počtu ekonomicky aktivních subjektů v České republice, vytvářejí téměř 2 mil. pracovních míst a zaměstnávají více jak 60 % lidí, pracujících v soukromé sféře. Na uvedených údajích je dokumentována nezastupitelná úloha sektoru MSP jakožto hybné síly národní ekonomiky, zaměstnanosti, sociálního klimatu, ale v posledním období i technologické vyspělosti. Tato významnost a jedinečnost MSP je v naprostém kontrastu s vnějším prostředím, tedy venkovským prostorem, kde mnoho z nich má svá sídla.

Citace: Karel Havlíček, jako tehdejší předseda Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, shrnuje: „**Venkovskému podnikání zvoní hrana. Podporujeme kdeco, ale bohužel často ne toho, kdo pomoc skutečně potřebuje. Pokud chceme udržet život na vesnicích, musíme urychleně začít ve všech ohrožených obcích, což je více jak polovina celého venkova. Právě tam hrozí největší odliv obyvatel a malí podnikatelé tam doslova skomírají. Nebude-li v obci obchod, hospoda, malé řemeslo, nebo farma, skončí v regionu jak běžný život, tak turistický ruch a z vesnic se stanou skanzeny.**“ 2.3.2017

Oproti vyspělým ekonomikám jako je Německo, Rakousko, Švýcarsko apod., které jsou svou strukturou komparativní, však v tempu rozvoje MSP ČR stále zaostává. Lze tedy v této oblasti hledat jednu z možností, jak růst naší ekonomiky dále urychlit a stabilizovat na udržitelné trajektorii, za současné stabilizace venkova.

V Evropské unii se striktně venkovské oblasti rozkládají na ploše přibližně 1928,7 km², což odpovídá asi 42,3 % zeměpisného povrchu Evropské unie. Tyto oblasti jsou, podle různých statistik, osídleny od 82 do 97 milionů občanů EU (Světová banka, Eurostat). Tato statistika ukazuje, že každý čtvrtý občan této hospodářské a politické oblasti žije ve venkovském prostoru (Barczyk, Musiał, Zukovskis 2019). Převažující většina chudých lidí ve světě žije ve venkovských oblastech rozvojových zemí (Ksoll, Lilleor, Lonborg, Rasmussen 2016). Celosvětově venkovské podnikání zaměstnává 40 % světové populace (AgFunder 2017) a tím se podílí více než 30 % na HDP rozvojových zemí (Brooks 2014; Mayorova, Domzal, Gernego, Dyba 2019). Proto porozumění venkovské vitality a životaschopnosti, včetně pochopení sociálně-ekonomického vlivu na venkovské procesy, je považováno mnoha autory za velmi významné a aktuální i na začátku 21. století.

Petra Pártlová
Tomáš Novák

1 Venkovský prostor-potenciál pro malé a střední podnikání

1.1 Definice a typologie venkova, venkovské oblasti

Venkov je pojmem širokým, pro nějž je obtížné najít jednotnou definici. Jedná se o území či prostor, jenž podléhá určitým charakteristikám. Podle Pěluchy a kol. (2012) lze toto území v základu vymezit, buď jako území s venkovským charakterem, nebo (zrcadlově) jako vše, co není městem, přičemž obě možnosti spoléhají především na přesné vymezení pojmů venkovský charakter a město.

Venkovský charakter se pokusil vymezit např. Perlín (2007) na příkladu venkovského charakteru osídlení (neboť venkov je zároveň synonymem pro samostatná venkovská sídla) na základě pěti hledisek:

- Venkov je typický svou nízkopodlažní zástavbou, vysokým podílem rodinných domů, nedostatečně vyvinutou uliční sítí s dominantním prostorem návsi, jako společenského kulturního centra a vysokým podílem zeleně – tzn. urbanistický aspekt.
- Venkovské sídlo se vyznačuje rozsáhlým hospodářským zázemím s tradičním vymezením dvora a zahrady s výrazně oddělenými funkcemi – architektonický aspekt.
- Na venkově hraje dominantní roli výroba potravin, přičemž výrazný podíl ekonomicky aktivních osob vyjíždí za prací mimo venkov – ekonomický aspekt.
- Sídlo, které v minulosti získalo práva města, je městem, ostatní jsou vesnicemi – historický aspekt.

Další znaky venkovských oblastí uvádí např. Hudečková (1995), přičemž se soustředí na převážně přespříliš obecné kategorie:

- Prostředí je převážně přírodní, jednoduché, sociálně homogenní.
- Osídlení je decentralizované, rozptýlené, velikost do 2-5 tis. obyvatel.
- Nekompletní a nedostatečná infrastruktura, jednoduchá veřejná zařízení.
- Převažuje osobní vlastnictví s nižší vybaveností.
- Pracoviště je totožné s obydlím, pracovním kolektivem je často rodina.

Na druhou stranu, ani vymezení venkova na základě opozita k pojmu město není všespásné, neboť původní dichotomické teorie o protikladu venkova a města, již byly překonány (Pělucha, 2012, 47). Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích uvádí, že: „Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“ Stejný zákon pak vymezuje město takto: „Obec, která má alespoň 3000 obyvatel, je městem, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády. (...) Sloučí-li se dvě nebo více obcí, z nichž alespoň jedna je městem, je nově vzniklá obec městem.“ Jak Pělucha (2011) upozorňuje, česká legislativa pojem venkov nezná, a proto lze tento prostor z tohoto hlediska vymezit pouze nepřímou, tedy skrze pojem město, ovšem ani toto vymezení však není jednoznačné (především pro jeho úzké sepětí s počtem obyvatel, který nutně nemusí být v přímé souvislosti s venkovským charakterem obce; města, která svůj statut získala před rokem

2000, si ho zachovávají, přestože nesplňují podmínku počtu obyvatel – např. Lomnice nad Lužnicí, Stráž nad Nežárkou.

1.2 Venkovský region

V České republice se jako systém regionálního členění území užívá v souladu s požadavky evropských institucí systém NUTS. Celé území státu (ČR = NUTS 0 a 1) se člení na kraje, tvořící úroveň NUTS 3. Pro statistické účely byly dále vytvořeny celky vyšší úrovně NUTS 2 (tvoří je osm tzv. regionů soudržnosti: Praha, Střední Čechy, Jihozápad, Severozápad, Severovýchod, Jihovýchod, Střední Morava a Moravskoslezsko). Systém územních jednotek regionálního charakteru LAU byl zaveden v roce 2008.

Nejběžnější metodou užívanou v EU pro definování regionů je OECD, tj. dle podílu obyvatelstva žijícího ve venkovských obcích. Ty jsou pro tyto účely vymezeny, jako obce s hustotou zalidnění nižší než 150 obyvatel na 1 km².

Regiony se dle této definice rozdělují na tři typy:

- Venkovský region (Rural region) – více než 50 % obyvatel žije ve venkovských obcích,
- Přechodný region (Intermediate region) – 15-50 % obyvatel žije ve venkovských obcích,
- Městský region (Urban region) – méně než 15 % obyvatel žije ve venkovských obcích.

Výhodou tohoto typu vymezení venkova je aplikace jednoduchých statistických výpočtů, vycházejících z pravidelně sledovaných dat na úrovni homogenních územních jednotek, které umožňují mezinárodní srovnání; nevýhodou je však ona velikost regionu – nemohou být zohledňována regionální specifika uvnitř sledované jednotky (Pělucha, 2012, s. 49).

Jiný přístup k vymezení venkova zaujímá Český statistický úřad, který v roce 2008 vydal souhrnnou publikaci Varianty vymezení venkova a jejich zobrazení ve statistických ukazatelích v letech 2000 až 2006, kde nastínil šest různých variant vymezení venkovského prostoru v ČR (2008, s. 11), kde venkovský prostorem jsou všechny obce:

- S velikostí do 2000 obyvatel.
- S velikostí do 1000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3000 obyvatel, které mají hustotu zalidnění menší než 100 obyvatel na 1 km².
- S velikostí do 2000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst.
- Obce, které nemají statut města.
- Obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města.

Jedná se o první ucelený statistický popis venkova a zároveň srovnání mezi jeho různými způsoby vymezení, ovšem ČSÚ se této problematice nadále nevěnuje. Problémem tohoto systému vymezení venkova je fakt, že vymezení probíhá na úrovni jednotlivých obcí, takže výsledný „prostor“ nelze nazvat regionem (Pělucha, 2012, s. 50)

1.3 Typologie regionů

1.3.1 Mezinárodně užívané typologie regionů

V EU je užívána již zmíněná typologie, dle definice OECD, která je v současné době jedinou mezinárodně uznávanou typologií venkova. Má však i řadu kritických ohlasů, především zahrnování malých a středně velkých měst do venkova (Pělucha et al., 2009; Pělucha, 2012). OECD dlouhodobě hledá způsoby a možnosti zlepšení vymezení venkovského prostoru s ohledem na jeho probíhající proměny v důsledku vnitřních i vnějších vlivů. Do stávající mezinárodně uznávané definice je snaha zakomponovat problematiku dostupnosti venkovských oblastí k městským centrům s 50 000 obyvateli z hlediska trhu práce, služeb, možností vzdělávání a potenciálu aglomeračních oblastí. (Bryce, 2010) Tato rozšířená definice pracuje s dostupností z hlediska doby jízdy 45 minut pro Evropu. Odlehlý region je takový, kde je minimálně 50 % obyvatel lokalizováno s dobou 45 a více minut od nejbližšího městského centra s 50 000 obyvateli. V tomto smyslu bylo současné vymezení venkova rozšířeno o dílčí specifikaci 4 nových kategorií dle dojezdové vzdálenosti:

- Převážně venkovské oblasti:
 - V blízkosti města – do 45 minut.
 - Odlehlé oblasti – nad 45 minut.
- Významně venkovské oblasti:
 - Mezilehlé oblasti v blízkosti města – do 45 minut.
 - Středně vzdálené oblasti – nad 45 minut.
- Převážně městské oblasti.

EUROSTAT pracuje se stupněm urbanizace, na jehož základě lze regiony rozdělit na:

- Hustě zalidněné – skupiny sousedících obcí, jejichž hustota zalidnění přesahuje 500 obyvatel na 1 km² a celková populace oblasti dosahuje nejméně 50 000 obyvatel.
- Středně zalidněné (Inter-mediate zone) – skupiny obcí, z nichž každá má hustotu zalidnění nižší než 100 obyvatel/km² a nejsou součástí hustě zalidněných oblastí. Celkový počet obyvatel oblasti musí být menší než 50 000 obyvatel nebo musí sousedit s hustě zalidněnou oblastí.
- Řídce zalidněné – skupiny obcí, které nepatří do předchozích kategorií.

Další z užívaných definic vychází z demograficko-ekonomických indikátorů a rozděluje venkovské oblasti na tři typy:

- Integrované venkovské oblasti – jsou charakteristické rostoucím počtem obyvatel, zaměstnaností zakotvenou v sekundárním a terciálním sektoru, ovšem s farmařením jako klíčovým způsobem využití půdy.
- Střední venkovské oblasti – jsou poměrně vzdáleny městským centrům a jsou typické prolínáním primárního a sekundárního sektoru.
- Odlehlé venkovské oblasti – jsou charakteristické nízkým procentem osídlení, často nejnižšími příjmy a zpravidla starší populací, která je závislá na práci v zemědělství. Jsou rovněž typické nízkým stupněm infrastrukturní vybavenosti, nízkou kvalitou poskytovaných služeb a velmi často jsou rovněž izolovány díky topografickým faktorům.

1.3.2 Typologie regionů užívané v ČR

Obrázek 1: Typologie regionů v ČR platná od 1.1.2018

Kraje a okresy ČR (Česka) k 1. 1. 2018

Regions and districts in the CR (Czechia) as at 1 January 2018

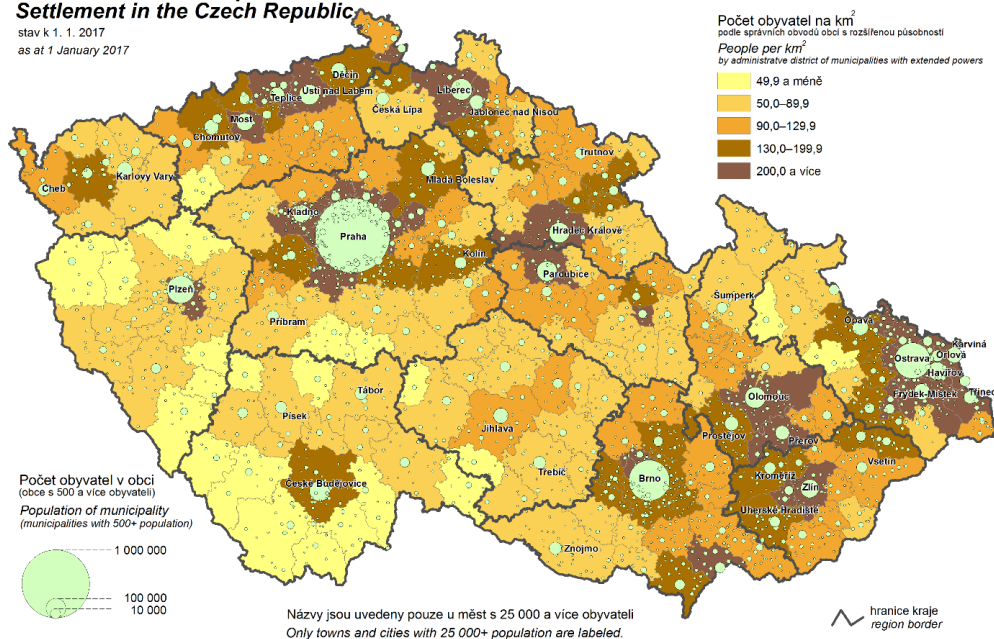

Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí České republiky – 2018
(<https://www.czso.cz/documents/10180/61601876/32019918m01.pdf/abd1d076-f026-401f-8482-a58f6cd6534f?version=1.0>).

Obrázek 2: Počet obyvatel v České republice na km²

Osídlení v České republice Settlement in the Czech Republic

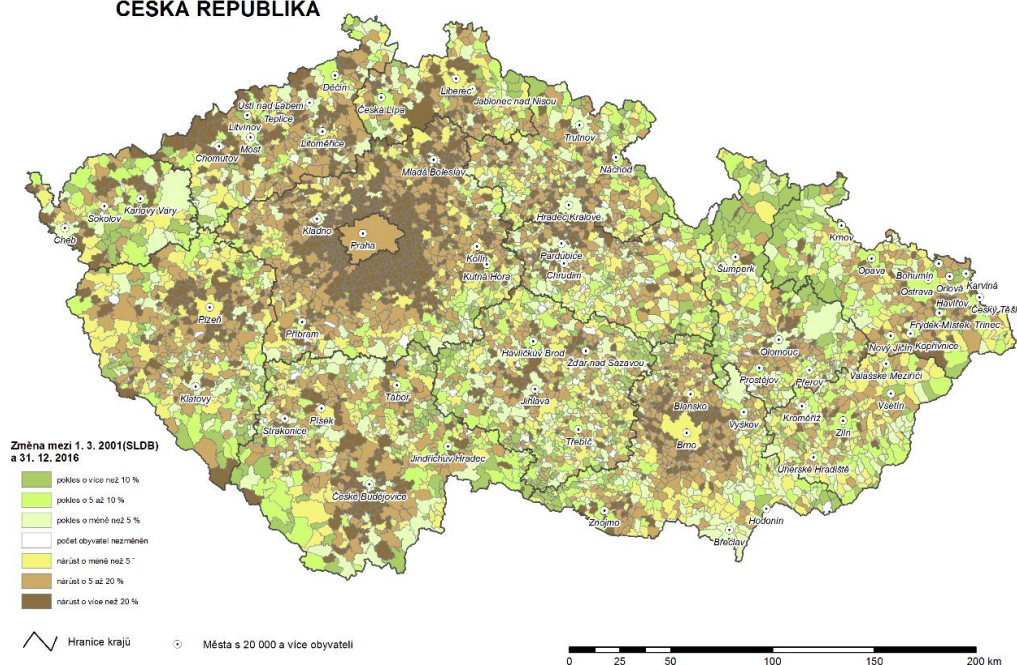
stav k 1. 1. 2017
as at 1 January 2017

Zdroj: ČSÚ, 2017 (<https://www.czso.cz/csu/czso/osidleni-v-ceske-republice>).

Obrázek 3: Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2001 a 2006

Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2001 a 2016 ČESKÁ REPUBLIKA

Zdroj: ČSÚ, 2017 (<https://www.czso.cz/csu/czso/zmena-poctu-obyvatel-v-obcich-mezi-roky-2001-a-2016>).

1.3.3 Typologie obcí

Členění venkovských obcí

Obce I. stupně

Obce II. stupně s pověřeným obecním úřadem

Obce III. stupně s rozšířenou působností

Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce (§ 1 zákona č. 128/2000 Sb.). Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti zákon rozlišuje:

obce I. typu obec se základním rozsahem přenesené působnosti (6 258 obcí) – k 1. 1. 2016

obce II. typu (POÚ) obec s pověřeným obecním úřadem (393 obcí) – k 31. 12. 2014

obce III. typu (ORP) - obecní úřad obce s rozšířenou působností (205 obcí) – k 31. 12. 2014

- Obec I. stupně – obec se základním rozsahem výkonu veřejné správy. Obcemi I. stupně jsou všechny obce na území České republiky, které vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu ve věcech stanovených jim zvláštním zákonem pouze v katastrálním území obce.
- Obec II. stupně – obec s pověřeným obecním úřadem. Pověřený obecní úřad vedle základního rozsahu přenesené působnosti vykonává ještě další svěřenou působnost stanovenou prováděcím právním předpisem ve stanoveném obvodu. Tento obvod je větší, než je území jedné obce. Pověřenému obecnímu úřadu jsou podřízeny například odbory matriční a stavební.
- Obec III. stupně – obecní úřad obce s rozšířenou působností 4 Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů 5 Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Tyto obce vedle přenesené působnosti v základním rozsahu a přenesené působnosti pověřených obecních úřadů vykonávají ještě další přenesenou působnost, stanovenou jim prováděcím předpisem. Tato působnost je stanovena v určitém rozsahu a v daném území, ve kterém se má provádět. Do této působnosti například patří vydávání cestovních dokladů, řidičských průkazů, osobních dokladů, živnostenských oprávnění apod.

Tabulka 1: Obce ČR dle velikostních skupin – počet obcí, obyvatel

Velikostní kategorie	Počet obcí	Počet obyvatel	Podíl obyvatel v %
Do 199	1 432	178 327	1,7
200-499	1 992	650 760	6,1
500-999	1 379	974 837	9,2
1000-1999	755	1 052 794	9,9
Venkov celkem	5 558	2 856 718	26,9
2000-4999	427	1 288 242	12,1
5000-9999	142	969 575	9,1
10 000-19 999	69	967 946	9,1
20 000-49 000	44	1 317 144	12,4

50 000-99 999	12	870 531	8,2
Nad 100 000	6	2 339 899	22,1
Celkem	6 258	10 610 055	100,0

Zdroj: ČSÚ, Malý lexikon obcí České republiky – 2018, vlastní úprava (<https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018>).

1.4 Venkovské oblasti

Prostor, je-li sférou běžného života člověka, se definuje jako místo (Relph 1976; Tuan 1977; Paasi 1986, 2002), „domov“ – jako individuální, dynamická kategorie se specifickým významem. Ta vychází z osobní zkušenosti či vazby (Tuan 1975, 1977; Relph 1985), není ohraničena a může v sobě zahrnovat rozličné měřítkové/hierarchické úrovně. Oproti tomu prostor, který je definován jako správně, etnicky, kulturně či jinak ohraničená uzemní jednotka.

- a) Geografický prostor/území s nízkou hustotou zalidnění,
 - specifickým landuse.
- b) Převažují zemědělská půda/lesní plochy, otevřený prostor.
- c) Odlišná kvantitativní i kvalitativní struktura/hustota ekonomických subjektů, služeb.
- d) Aglomerační efekty.

2 Malé a střední podnikání, terminologie, kategorizace, význam, charakteristika, rozvoj

2.1 Malé a střední podnikání ve venkovském prostoru

Venkovské podnikání můžeme formulovat jako všechny formy podnikání, které se provádějí v oblastech charakterizovaných velkými otevřenými prostory a malým osídlením obyvatelstva v poměru k národnímu kontextu (Kalantaridis and Bika 2006b; Korsgaard, Muller, Tanvig 2015). Dále venkovské podnikání definujeme tak, že je to tvorba nových hodnot za pomoci využití zdrojů z daného prostředí (Razvanta 2019). Jestliže známe definice venkovského podnikání, je třeba porozumět také charakteristice venkovského podnikání, která je stále podstatnější, vzhledem k rostoucí rozmanitosti a dosahu ekonomických aktivit uvnitř venkovského prostoru (Korsgaard et al. 2015; Dubois 2016; Bosworth, Turner 2018). Od 70. let minulého století je rozvoj venkovských oblastí spojen se zvyšováním životní úrovně a s takovým cílem jako je snížení chudoby v těchto oblastech. Je patrné, že existuje několik hlavních faktorů, které se často používají v definicích rozvoje venkova a jejich oblastí. Nejčastěji se jedná o definice zaměřené na ekonomické, sociální a environmentální oblasti lidského života v kontextu, zvyšování životní úrovně, nebo blahobytu. Obecně i přes tyto definice panují obecné neshody ohledně jiných faktorů a ukazatelů, které by měly charakterizovat rozvoj venkovských oblastí (Straka, Tuzova 2016).

V posledních dekáдах se shodují politici a vědci na tom, že je potřeba přechodu na strategii udržitelného rozvoje venkova (Ammirato, Felicetti, Della Gala, Frega 2017). Obsahem rozvoje venkovských oblastí je vyvážená výstavba zařízení pro průmyslové, obytné a infrastrukturní účely (Azhaman, Petryshchenko 2019). Příkladem je Japonsko, kde obyvatelé venkova nenacházejí dostatečné množství pracovních míst ve venkovských oblastech z důvodu, že v poslední době velké společnosti exportují továrny a kanceláře do zahraničí, kde hledaly levnou pracovní sílu a více spotřebitelů (Horiuchi 2017). Venkovské oblasti nejednou čelí problémům, spojeným se sníženou ekonomickou rozvojovou schopností, dále jsou tyto oblasti spojené s nízkou ziskovostí, s těžkým ekonomickým neúspěchem a s výzvami, které se týkají soudržnosti komunit, zapříčenými demografickými a geografickými faktory (Steiner, Teasdale 2019).

V Evropské unii se striktně venkovské oblasti rozkládají na ploše přibližně 1928,7 km². To znamená asi 42,3 % zeměpisného povrchu Evropské unie. Tyto oblasti jsou podle různých statistik osídleny od 82 do 97 milionů občanů EU (Světová banka, Eurostat). Tato statistika ukazuje, že každý čtvrtý občan této hospodářské a politické oblasti žije ve venkovském prostoru, tento prostor je určen vzdálenými osadami (Barczyk, Musial, Zukovskis 2019). Převažující většina chudých lidí ve světě žije ve venkovských oblastech rozvojových zemí (Ksoll, Lilleor, Lonborg, Rasmussen 2016). Celosvětově venkovské podnikání zaměstnává 40 % světové populace (AgFunder 2017) a tímto se podílí více než 30 % HDP rozvojových zemí (Brooks 2014; Mayorova, Domzal, Gernego, Dyba 2019). Porozumění venkovské vitality a životaschopnosti se z tohoto důvodu stalo důležitým výzkumným problémem na začátku 21. století. Z tohoto vyplývá, že teoretický rámec současného výzkumu obsahuje pochopení životaschopnosti venkovských oblastí a role ekonomiky týkající se venkovského procesu. Vitalita venkova znamená, že vitální venkovské oblasti jsou oblasti, kde v hospodářském, sociálním a environmentálním prostoru kooperují silné, aktivní a inkluzivní vztahy mezi obyvateli, soukromým prostorem, veřejným prostorem a organizacemi občanské společnosti (Rivza, Kruzmetra 2017). Z důvodu nárůstu městských částí se zvyšuje zájem o venkovské oblasti, to se vyznačuje tím, že části produkčních venkovských oblastí se stávají oblastmi pro

spotřebu a rekreaci městských obyvatel, ačkoli výrobní produkce je stále důležitější v těchto oblastech (Overbeek 2006; Brouder et al. 2015; Eimermann, Karlsson 2018).

Venkovské oblasti jsou vysoce spojeny jako soubory heterogenních prvků, do kterých můžeme zařadit zemědělské půdy, lesy, zahrady, louky, pastviny, hory, turistické stezky, jezera, silnice, vesnice, zvířata a samozřejmě lidi (Finke, Bosworth 2016). Venkovské oblasti v zemích Evropské unie jsou již několik posledních desetiletí osídleny obyvatelstvem, které má převážné příjmy z nezemědělských zdrojů, přičemž podíl příjmů ze zemědělství stále klesá, i když nyní pomalejším tempem (Pastusiak 2017; Barczyk, Musial, Zukovskis 2019). Tento proces je mimo jiné způsobený odlivem mladých lidí z těchto venkovských oblastí (North and Smallbone 2006; Bosworth, Turner 2018). Z tohoto důvodu je rozvoj venkovských oblastí jedním z hlavních cílů rozvojové politiky Evropské unie, přesto stále neexistuje jednotný přístup k jeho definování a měření (Straka, Tuzova 2016). Ploeg et al. (2008), Milone and Ventura (2019), užívají koncepční model, který je založený na hypotéze, že ve venkovských oblastech je zemědělství obecným způsobem považováno za hnací sílu, která napomáhá k vybudování místní venkovské síle (Ievoli, Belliggiano, Marandola, Milone, Ventura 2019). Alternativním řešením k tradiční zemědělské výrobě je rozvoj multifunkčnosti venkovských oblastí, které mohou přispět k diverzifikaci venkovského hospodářství, a to v ohledu na vytváření nových pracovních míst mimo zemědělství, a tím i rozvoj podnikání. Tento rozvoj podnikání je také ovlivněn postojem podnikatelů a jejich ochotou k podstoupení rizika, a odhodláním při realizaci počátečního konceptu plánovaného podnikání (Glinka i Gudkova, 2008; Wyrzykowska, 2012; Jarka, 2015). Evropská unie začíná věnovat větší pozornost rozvoji venkovských oblastí tím, že nabízí více než zemědělskou podporu, jelikož existuje myšlenka, že tvorba nových podniků a rozvoj může korespondovat jako nejlepší strategie pro rozvoj venkova (Elena, Sorina, Rus 2015). Přesto venkovské podnikání hraje klíčovou úlohu při využívání inovací, udržování a rozvoji komunit, poskytování pracovních příležitostí a zmírňování dopadů, vztahu mezi zemědělstvím, využíváním půdy, komunitou a hospodářským rozvojem (Newbery, Siwale, Henley 2017). Přeměna venkovských oblastí si žádá investory, kteří jsou ochotni podporovat projekty v těchto venkovských oblastech, a to v projektech sociálního zabezpečení (Dyba, Gernego 2018). Další růst produktivity této oblasti vyžaduje investory, kteří budou investovat do špičkových technologií, které napomohou růstu produktivity venkovských oblastí (Mayorova, Domzal, Gernego, Dyba 2019). Zemědělství, které je bývalým dominantním hospodářským odvětvím venkova, již není uzpůsobeno využít volné pracovní síly, aby zajistilo zaměstnanost venkovských oblastí (Olsovska & Svec, 2017; Mura, Kljucnikov 2017). Z tohoto důvodu je nutné vyhledávat nové pracovní příležitosti a oblasti pro obyvatele z venkovských oblastí (Mura, Kljucnikov 2017). Diverzifikace hospodářských činností na venkově může poskytnout strukturální změny, a to nejen v hospodářských činnostech, ale i v sociálních aspektech, jelikož dokáže zajistit komplexní rozvoj dovedností a dokáže zvyšovat sociální odpovědnost v procesu aplikování potenciálu přírodních zdrojů venkovských oblastí (Boiko 2017).

Jednou z možností, při strategii rozvoje venkovských oblastí je možnost využít cestovní ruch, který hraje roli v diverzifikaci místního a regionálního hospodářství, se skutečným příspěvkem k vytváření pracovních míst, přímo v cestovním ruchu a nepřímo v souvisejících činnostech jinými organizacemi, jakož i ke zvýšení úrovně veřejného příjmu, nebo nabídnutí základu pro malé podniky, které jsou zapojeny jako: farmy, benzínové stanice, potravinářské obchody apod. (Soare, Dobrea, Nastase 2017). Menší cestovní ruch představuje důležitou roli při poskytnutí služeb cestovního ruchu, a to s cílem, který umožňuje usnadnění rozvoje cestovního ruchu venkovských oblastí (Liu, Cheng, Cheung 2017). Venkovský prostor se přeměnil v multifunkční prostor, který je velmi atraktivní pro malé a střední podniky, které se pohybují v kreativních hospodářských odvětvích, například reklama, starožitné trhy, řemesla, fotografie, film a video a další (Roberts a Townsend, 2016; Townsend a kol., 2016; Mikhaylov,

Mikhaylova, Lachininskii, Hvalej 2019). Jako příklad slouží anglický venkov, kde hnací silou těchto venkovských oblastí jsou hospody, které mají zásadní vliv na podporu a rozvoj sociálních vztahů mezi obyvateli, přispívají ke společenské pohodě a poskytují sociální kapitál (Cabras, Mount 2017).

2.2 Základní klasifikace a charakteristika MSP

Podle nařízení Komise (ES) se podnikem rozumí každý subjekt vykonávající hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní formu. K těmto podnikům se řadí zejména osoby samostatně výdělečně činné spolu s rodinnými podniky, vykonávajícími řemeslné, nebo jiné činnosti a obchodními společnostmi nebo sdruženími, která běžně vykonávají hospodářskou činnost. Malach (2008) uvádí, že podle obchodního zákoníku se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku. Pojem podnikatel, definuje živnostenský zákon jako označení fyzické či právnické osoby, splňující podmínky provozování Živnostenského podnikání, stanovené živnostenským zákonem. Z koncepce podpory MSP na období 2014–2020, vydané Ministerstvem průmyslu a obchodu stojí, že v České republice malé a střední podniky zaměstnávají na 60 % aktivního obyvatelstva a tvoří více jak 40 % HDP. Malé a střední podniky mají zároveň podíl na celkových výkonech národního hospodářství překračující 50 %. Malé i střední podniky zastávají v České republice, ale i v Evropské unii významnou roli. Podle Vebera a Šrpové (2012) je v praxi pojem malé a střední podniky (MSP) velmi rozšířen, přestože neexistuje jednotná horní hranice, která tyto podniky vymezuje. Rydvaldová (2011) vysvětluje, že pro vymezení malých a středních podniků je důležitou podmínkou jejich nezávislost. Tou se rozumí fakt, že více než 25% podílu na hlasovacích právech či na základním kapitálu nemá podnik, který nepatří do kategorie malých a středních podniků. Do současné doby vzniklo několik diferenciací přístupujících ke klasifikaci MSP, některé z nich jsou uvedeny v tabulce 2.

Tabulka 2: Vymezení pojmu malých a středních podniků (MSP)

Statistické pojetí		podniky dělí do tří skupin podle počtu zaměstnanců
	malé	do 20 zaměstnanců
	střední	do 100 zaměstnanců
	velké	100 a více zaměstnanců
Doporučení komise EU		skládá se z počtu zaměstnanců, roční tržby, hodnoty aktiv a z nezávislosti
	mikropodnik	do 10 zaměstnanců, obrat nebo celková bilance do 2 mil. EUR
	malý podnik	do 50 zaměstnanců, obrat nebo celková bilance do 10 mil. EUR,
	střední podnik	do 250 zaměstnanců, obrat do 50 mil. EUR nebo celková bilance do 43 mil. EUR
Zákon na podporu podnikání		dle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání
	drobný podnikatel	zaměstnává méně než 10 zaměstnanců a rozsah aktiv nepřesáhne 180 mil. Kč nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč
	malý podnikatel	zaměstnává méně než 50 zaměstnanců, rozsah aktiv nepřesáhne 180 mil. Kč nebo má čistý obrat za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 250 mil. Kč

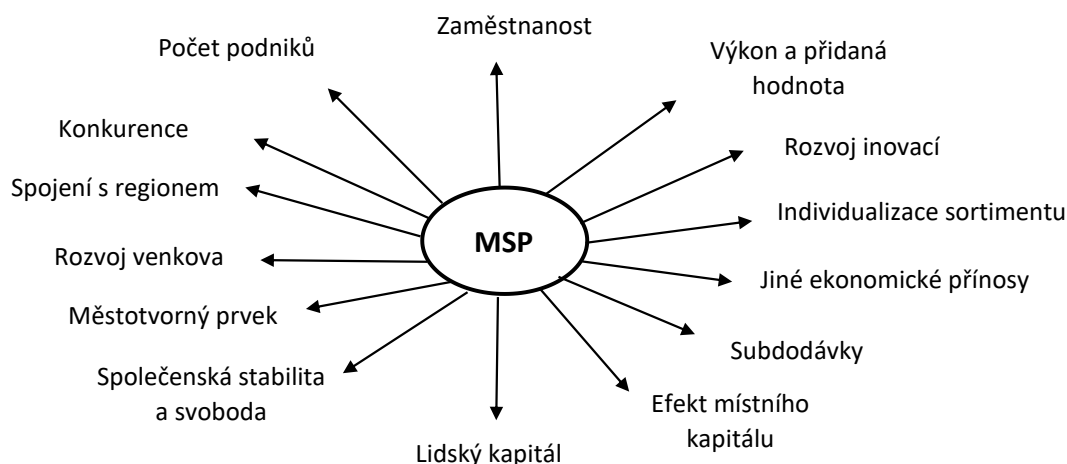
	malý a střední podnikatel	zaměstnává méně než 250 zaměstnanců, jeho aktiva nepřesahují 980 mil. Kč nebo má čistý obrát za poslední uzavřené účetní období nepřesahující 1450 mil. Kč
Klasifikace dle ČSSZ		zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti
	malé organizace	do 25 zaměstnanců
	organizace	25 zaměstnanců a více

Zdroj: Jáč, Rydvaldová, Žižka (2005) a Srpová, Řehoř et al. (2010), vlastní úprava.

2.3 Význam a postavení MSP v národní ekonomice

Hillary popisuje ve své knize z roku 2011, že malé a střední podniky mají nezastupitelnou úlohu v rámci tržní národní ekonomiky, čímž významně přispívají k ekonomickému růstu země. Podle Šuleře (1995) by tuto úlohu měly sehrát podniky, jak v české, tak evropské i světové ekonomice. MSP jsou hnacím motorem ekonomiky, které produkují výrobky a služby, přičemž MSP na trhu působí v roli kupujícího, ale zároveň roli prodávajícího. (Mugler, 2001) Podle Šebestové a Wagnerové (2007) malé a střední podniky napomáhají velkou mírou k tvorbě pracovních míst, což má za následek růst ekonomiky i přes fakt, že růst HDP je ovlivňován mnoha dalšími faktory. Nerudová, Bohušová (2008) a Kubíčková, Peprný (2006) uvádějí, že podniky přispívají k podpoře ekonomické a sociální soudržnosti regionů, které trpí nižším stupněm ekonomického rozvoje, nebo vysokou nezaměstnaností. Chládková ve svém článku „Specifika malých a středních podniků v ČR a EU“ publikovaném v roce 2010 uvádí, že MSP tvoří bezpochyby páteř evropské ekonomiky, díky čemuž jsou schopné lépe pomáhat v regionech postižených strukturálními změnami, kdy MSP zaměstnávají pracovníky z velkých podniků omezujících svou činnost. (Křivková, 2011) K autorům zastávajícím tento názor se řadí i Kunešová, Cihelková a kol. (2006), kteří uvádějí, že tento pozitivní efekt je zřejmý v postkomunistických zemích, které se potýkají s problémy přechodu z centrálně plánované na tržní ekonomiku. Těmito faktory MSP v regionálním rozvoji se zabývala Klímová (2008), která na obrázku 1 zobrazuje některé hlavní pozitivní efekty, které sebou přináší existence sektoru malého a středního podnikání. (Rydvalová, Maršíková, 2011).

Obrázek 4: Význam MSP v regionálním rozvoji

Zdroj: Klímová, 2008.

Důkazem významnosti postavení MSP v ekonomice každého státu byl v r. 2008 přijatý Evropský akt pro malé podniky (SBA) představující komplexní rámec pro politiku malých a středních podniků na úrovni EU a jejích členských států. (Eising 2008) Cílem tohoto dokumentu bylo zlepšit celkový přístup k podnikání, zakotvit principy „mysli nejdříve na malé“ při tvorbě politik na všech úrovních EU a systematicky podporovat konkurenceschopnost a růst MSP. (Klímová, 2007) Tento dokument navazoval na Evropskou chartu pro malé podniky (r. 2000) a na Moderní politiku pro MSP, přičemž apeloval na členské státy EU, aby zlepšily přístupy k financím zdrojům, a snížily některé administrativní zátěže spojené s podnikáním, s podporou podnikání a podnikatelského vzdělávání, a nakonec přizpůsobení se malým a středním podnikům v podpoře inovací. (Malach 2005)

Podle Vrbky a Šuleře (2018) jsou MSP prostředkem hospodářského růstu a rozvoje v rozvinutých zemích, jenž v rámci rozvoje podnikání působí jako hnací síla, mající dopad na globální ekonomiku. Rozvoj těchto podniků však bude možný pouze tehdy, bude-li pro ně příznivé vnitřní a vnější prostředí. (Osakwe, Verter, Bečvářová, Chovancová. 2015) Ze zprávy o vývoji vydané MPO v roce 2018 za rok 2017 stojí, že malé a střední podniky představují více než 99,8 % podílu z celkového počtu podniků a 58 % zaměstnanosti ve vyspělých ekonomikách. Ve struktuře všech podniků tvoří malé a střední podniky drtivou většinu. V Evropě operuje 20 miliónů malých a středních podniků, kteří představují 99,8 % všech podniků v EU. Podle Machkové (2004) MSP představují pro stát stálý příjem, který je následně formou daňových finančních prostředků dále přerozdělován do veřejného rozpočtu. Malach (2005) uvádí, že k tomuto přerozdělování do jednotlivých oblastí vládní politiky dochází na bázi redistribučních procesů, v rámci kterých, se část získaných peněz vrací zpět, formou programů na podporu podnikatelských aktivit. V současnosti podniky nejsou jen nástrojem k dosažení zisku a jeho dlouhodobé realizace, ale stávají se i sociálním organismem, který do svých cílů zahrnuje i péči o zaměstnance. (Hyršlová, Klečka, 2008) Chládková (2010) dodává, že nejdůležitějším subjektem, se kterým jsou MSP v interakci je stát, jehož úkol spočívá zejména v přípravě legislativy, která stanovuje pravidla podnikání, udává kompetence a vytyčuje pole příležitostí, které jsou podnikům nabídnuty. Stát vytváří podmínky pro fungování a rozvoj podniku kvalitou podnikatelského prostředí.

Podnikatelské aktivity mají dlouhodobou historii. Podle Malacha (2005) významné období nastalo v době lucemburské, mezi 13. až 14. století, kdy došlo k transformaci bratrstev

řemeslníků na cechy, jejichž existence trvala až do 19. stol. Do druhé světové války se řadilo Československo k nejprůmyslovějším zemím světa. Po konci druhé světové války došlo k úbytku rozvoje podnikání. (Hodínková a Sadovský 2016) Likvidace soukromých malých a středních podniků, byla následována zvyšováním výsadního postavení velkých, státem vlastněných podniků, které byly zřizovány administrativní cestou. Až listopadová revoluce v roce 1989 se stala mezníkem rozvoje podnikatelského prostředí na tržní bázi. Petříček (2006) uvádí, že základní podmínky pro založení podnikání byly na počátku 90. let, a to jak po stránce legislativní, tak té ekonomické. (Virglerova, Dobes, Vojtovic 2016)

V současné době, podle nejnovějších údajů z Českého statistického úřadu, je registrováno zhruba 1,15 milionu ekonomicky aktivních podnikatelských subjektů. Dlouhodobým cílem, vládní politiky, je umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a konkurenceschopnosti. (Vaněček, Fára 2012) Vláda přijala několik opatření sloužících k usnadnění vstupu novým podnikatelům, v rámci kterých, se aplikují jednotlivé nástroje a mechanismy systému podpory MSP v souladu s pravidly EU všech registrovaných podniků v České republice. (Beran, Frková, 2003) V České republice byla založena Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, jejímž členům poskytuje informační servis o bankovních produktech, marketingu, vzdělávání, legislativě. Kunešová, Cihelková (2006) uvádějí, že v současné době malé a střední podniky nabízí šanci k svobodnému uplatnění podnikatelů, dávají šanci k samotné realizaci lidí v produktivním procesu. Malí a střední podnikatelé na sebe nemohou strhnout moc, nemohou dosáhnout monopolního postavení. Jsou protipólem ekonomické i politické moci.

Veber, Srpová (2012) dodávají, jak se lidé učí přežít v podniku a následné zodpovědnosti, že jakýkoliv sebemenší omyl, může předznamenat vlastní pád či ztrátu. Malý a střední podnikatel nemá kam uniknout, důsledky neúspěchu nese osobně. Existence malých a středních podniků stabilizuje společnost, neboť jakákoliv výrazná politická nejistota, může být zdrojem rizik. Pro malé a střední podniky není typické, aby byly vlastněny zahraničními subjekty. Vrbka a Šuleře (2018) uvádějí, že podniky tohoto typu reprezentují místní kapitál a místní vlastnické poměry. Efekty z podnikání zůstávají v daném regionu, popř. státě. Bednářová, Parmová (2003) tvrdí, že pokud chce stát rychle ekonomicky oživit region, je nejlepší cesta využití podpory rozvoje malých a středních podnikatelů. Chládková (2009) uvádí, že tito podnikatelé malých a středních podniků jsou blíže spjatí s daným regionem, jelikož zde většinou bydlí, a svou podnikatelskou činností přinášejí do regionu zaměstnanost a přispívají k některým ekonomickým přínosům, jako jsou např. sponzoring charitativní akcí apod. MSP mají za následek urbanizace měst a vesnic, kde oživují a udržují historickou architekturu. Podle Malacha (2005) jsou indikátory výstavby a jednotlivé stupně upravenosti venkova, jenž zde odráží stupeň rozvoje malého a středního podnikání.

Tabulka 3: Velikost podniku podle počtu zaměstnanců v různých částech světa

Stát/velikost podniku	Drobný podnik	Malý podnik	Střední podnik
Austrálie/Nový Zéland	méně než 5 zaměstnanců	méně než 20 zaměstnanců	20 až 200 zaměstnanců
Kanada/USA	méně než 5 zaměstnanců	méně jak 100 zaměstnanců	100 až 500 zaměstnanců
Evropa (EU)	méně než 10 zaměstnanců + obrat	10 až 50 zaměstnanců + obrat, aktiva	51 až 250 zaměstnanců + obrat, aktiva
Ostatní (Brazílie, Jižní Korea, Spojené Arabské Emiráty)	méně než 10 zaměstnanců	méně než 100 zaměstnanců	100 až 500 zaměstnanců

Zdroj: vlastní tvorba.

3 Materiál a metody

3.1 Oblast stanovení ekonomického potenciálu zájmového území

V rámci výzkumu byla využita sekundární data získaná od společnosti Ekotoxa. Data byla rozdělena do 4 pilířů (ekonomického, sociálního, infrastrukturálního a institucionálního, environmentálního). Celkem bylo analyzováno 602 obcí v 17 zkoumaných místních akčních skupinách Jihočeského kraje, výjma měst nad 25 tisíc obyvatel, tedy všechny obce, které mohou být součástí regionálního uskupení MAS. Pro hodnocení a nalezení potenciálu Jihočeského kraje bylo vybráno 29 ukazatelů. Navržené a následně vybrané ukazatele, byly konzultovány firmou CzechInvest, a též byly provedeny některé úpravy ukazatelů samotnou firmou Ekotoxa. Nakonec byly vybrány 4 ukazatele v ekonomickém pilíři, 7 ukazatelů v sociálním pilíři, 11 ukazatelů v infrastrukturálním a 7 ukazatelů v pilíři environmentálním. Ukazatelům byly přiřazeny kódy od K101 až K407, viz Tabulka 6. Podrobný popis pilířů s obsahem jednotlivých faktorů je uveden v aplikační části manuálu u příslušné problémové oblasti.

Vlastním analytickým nástrojem byla Stepwise backward analýza, tedy metoda zpětné krokové regrese, pro výpočet ekonomických modelů Jihočeského kraje. Pomocí této metody byly zjišťovány závislosti ostatních faktorů na faktorech ekonomického pilíře s cílem projekce nejoptimálnějšího modelu ekonomického pilíře pro venkovské území Jihočeského kraje. Metoda postupné regrese je metoda nalezení „nejlepšího“ modelu (co nejmenší počet nezávisle proměnných veličin, co nejkvalitnější predikce). Předmětem analýzy není stanovení pořadí proměnných (prediktory) z pohledu jejich vstupu do modelu, toto je součástí algoritmu samotného programu. Program se používá ve dvou variantách – dopředná (forward) a zpětná (backward). Použita byla zpětná varianta, při které se nejdříve zařadí všechny prediktory, a pak se postupně odebírají a analyzují se jejich významnost, v rámci testovaného ukazatele. Princip postupné regrese spočívá v tom, že regresní model je budován krok po kroku tak, že v každém kroku zkoumáme všechny prediktory a zjišťujeme, který z nich nejlépe vystihuje variabilitu závisle proměnné veličiny.

Zařazování prediktoru do modelu či jeho vylučování se děje pomocí sekvenčních F-testů. Sekvenční F-test je založen na statistice F, která je podílem přírůstku regresního součtu čtverců, při zařazení daného prediktoru do modelu a reziduálního součtu čtverců. Jestliže je tato statistika větší než hodnota zvaná „F to enter“, je prediktor zařazen. Je-li statistika F menší než hodnota zvaná „F to remove“, je již dříve zařazený prediktor z modelu vyloučen.

Po stanovení proměnných do modelu jsou odhadnuty parametry lineární regresní funkce a kvalita regrese je posouzena indexem determinace. Do modelu se postupně přidávají další proměnné, pokud se zvyšuje podíl vysvětlené variability hodnot veličiny (Hocking, R. R., 1976, Christensen, R., 2002).

Před zahájením výzkumu byly stanoveny dvě základní výzkumné otázky. První spočívala v návrhu ekonomického modelu, který by umožnil stanovit ekonomický potenciál území, druhá otázka pak byla zaměřena na nalezení a ověření vhodných analytických metod k navrženým modelům. Dílčím cílem pak byly vlastní výstupy z řešení, zejména z hlediska využitelnosti a vypovídací hodnoty pro uživatele výstupů.

Za účelem analýzy ekonomického potenciálu venkovského prostoru byl navržen „Souhrnný ekonomický model – SEM“ který je složen z čtyř „Dílčích modelů – DM 1 až 4“, tvořící potenciální základnu pro analýzu regionálního ekonomického potenciálu:

- Dílčí Model 1.: Index progresivity ekonomické struktury (INXPES).
- Dílčí Model 2.: Trend Indexu ekonomické struktury (TIES).
- Dílčí Model 3.: Míra podnikatelské aktivity (MPA).
- Dílčí Model 4.: Index rekreace a cestovního ruchu (INXRCR)

3.2 Oblast klastrování obcí jako základ produkčního potenciálu

Hlavními datovými zdroji byla sekundární data MAS jihočeského regionu, data získaná od společnosti Ekotoxa. Do sběru dat byly zahrnuty všechny obce MAS Třeboňsko, to je 61 obcí mimo města nad 25 tisíc obyvatel. Tedy všechny obce, které v daném území mohou být součástí regionálního uskupení MAS Třeboňsko. Data byla rozdělena do 4 pilířů a to ekonomického, sociálního, infrastrukturálního a institucionálního a environmentálního. Do ekonomického pilíře byly vybrány 4 ukazatele, 7 ukazatelů do sociálního pilíře, 11 ukazatelů do infrastrukturálního a 7 ukazatelů do environmentálního.

3.2.1 Klasifikace obcí dle jednotlivých clusterů

Následně bylo provedeno klastrování obcí, respektive byly vytvořeny čtyři modely Cluster ekonomický, Cluster sociální, Cluster infrastrukturální a Cluster environmentální, podle čtyř skupin proměnných (ekonomická, sociální, infrastruktura a environmentální prostředí). Obec byla zaražena do jednotlivé skupiny podle toho, v jaké skupině (pilíři) měla daná obec nejvyšší průměrné pořadí. To znamená, že bylo vypočteno průměrné pořadí obce v každém pilíři a poté byla vybrána skupina (pilíř s nejlepším průměrným pořadím).

3.2.2 Definování podnikatelského potenciálu clusterů

V další etapě zpracování byly jednotlivé clustery (pilíře) analyzovány metodou Stepwise backward regression, z hlediska podnikatelského potenciálu. Za účelem analýzy, podnikatelského potenciálu venkovského prostoru v jednotlivých klastrech, byl označen řešitel za rozhodující index progresivity ekonomické struktury, který zásadním způsobem určuje socioekonomickou diferenciaci jednotlivých regionů v České republice. Každý cluster byl analyzován zpětnou krokovou metodou. Výsledkem bylo nalezení signifikantních proměnných, které významně ovlivňují podnikatelský potenciál každého clusteru. Viz tabulky 11, a 12.

Algoritmus této metody spočívá v tom, že prostřednictvím jejího využití se determinují, vysvětlující proměnné do výsledného modelu regresní funkce tak, že nejprve jsou zahrnuty do modelu L_m všechny vysvětlující proměnné. V dalších krocích se odebere proměnná s největší hodnotou p (to znamená proměnná, která je nejméně statisticky významná). Takto se postupuje do té doby, než se najde optimální regresní model. (Christensen, R., 2002).

Před zahájením výzkumu byly stanoveny dvě základní výzkumné otázky. První spočívala v návrhu postupu, který by umožnil venkovský prostor, resp. sídelní struktury-obce v něm ukotvené agregovat podle jejich specifik do jednoho z pilířů. Druhá výzkumná otázka směřovala na definování podnikatelského potenciálu clusterů.

3.2.3 Oblast analýzy podmíněnosti produkčních faktorů v zájmové oblasti

V rámci výzkumu byla využita sekundární data získaná od společnosti Ekotoxa. Data byla rozdělena do 4 pilířů (ekonomického, sociálního, infrastrukturálního a institucionálního a

environmentálního). Celkem bylo analyzováno 602 obcí v 17 zkoumaných místních akčních skupinách Jihočeského kraje vyjma měst nad 25 tisíc obyvatel, tedy všechny obce, které mohou být součástí regionálního uskupení MAS. Celkem bylo vybráno 29 ukazatelů. Navržené a následně vybrané ukazatele byly odkonzultovány firmou CzechInvest a též byly provedeny některé úpravy ukazatelů samotnou firmou Ekotoxa. Nakonec byly vybrány 4 ukazatele v ekonomickém pilíři (Index progresivity ekonomické struktury, Trend indexu progresivity ekonomické struktury, Míra podnikatelské aktivity, Přírodní předpoklady rekreace), 7 ukazatelů v sociálním pilíři (Hustota zalidnění, Stárnutí populace, Nárůst počtu seniorů, Trend indexu ekonomického zatížení, Rodáci, Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, Trend nezaměstnanosti, České občanství), 11 ukazatelů v infrastrukturálním (Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu, Dostupnost území ze silnic I. Třídy a vyšších tříd komunikací, Dostupnost železničních stanic, Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci, Vybavenost mateřskými školami, Vybavenost základními školami, Dostupnost středních škol s maturitou, Dostupnost domovů pro seniory, Vybavenost ordinací praktického lékaře pro dospělé, Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení) a 7 ukazatelů v pilíři environmentálním (Produkční schopnost půdního fondu, Ekologická fragmentace, Podíl vodních ploch, Chemický stav povrchových vod, Trend zornění půdy, Zóny ohrožení lesa, Trend měrné územní emise ze stacionárních zdrojů). Ukazatelům byly přiřazeny kódy od K101 až K407.

Následně byla data vzájemně porovnávána s cílem zjistit podmíněnost mezi jednotlivými faktory navzájem, a to v rámci odlišných pilířů, tak v rámci stejných pilířů a zjistit tak prostorovou diferenciaci podmíněných faktorů na 4 pilířích ve zkoumaném jihočeském regionu. Pro tento postup byla využita metoda korelační analýzy. Korelační analýza je zaměřena na zjištění intenzity potenciálních závislostí, mezi náhodnými proměnnými statistického souboru. Výsledkem analýzy je určení míry závislostí, což se realizuje vypočtením hodnot různých druhů korelačních koeficientů (např. Pearsonova nebo Spearmanova korelačního koeficientu). Podmínkou použití metody Pearsonovy korelační analýzy je předpoklad, že (Meloun, Militký, 2012) data mají normální rozdělení pravděpodobnosti a lze u nich očekávat lineární vztah.

Pearsonův korelační koeficient r nejdůležitější mírou síly vztahu dvou náhodných spojitých proměnných X a Y (Hendl, 2004). Korelační koeficienty (r_P) určují míru těsnosti (síly) vztahu mezi dvěma proměnnými, nabývají hodnot $-1 \leq r \leq +1$ a při $r=0$ jsou proměnné X a Y naprosto nezávislé (nesouvisele, beze vztahu). Čím vyšší je hodnota korelačního koeficientu, tím vyšší je závislost (při příčinném vztahu) či souvislost (při asociačním vztahu) mezi proměnnými X a Y . Jestliže je r kladné tak se zvyšující se hodnotou X roste i hodnota Y . Při záporném r s rostoucí hodnotou X , klesá hodnota Y . Příčinný vztah mezi proměnnými X a Y existuje, pokud X jednoznačně způsobuje, ovlivňuje Y (změna X způsobuje změnu Y). Při asociačním vztahu „jen“ víme, že při ovlivňování, změně X (resp. Y) se mění i Y (resp. X), nevíme však zda tuto změnu způsobuje X , nebo Y či jiná další proměnná. „Nezávisle proměnná je vlastnost (jev), která je příčinou nebo podmínkou vzniku jiné vlastnosti (jevu). Závisle proměnná je vlastnost, která je výsledkem (následkem, důsledkem) působení nezávisle proměnné“ (Chráska, 2000). Pearsonův korelační koeficient není vhodné použít, pokud jedna z proměnných X , Y nemá náhodný charakter (její hodnoty jsou pevně dány), nelze předpokládat linearitu očekávaného vztahu a též nelze předpokládat normální rozdělení proměnných X a Y .

Personův koeficient korelace se vypočítává přímo z naměřených párových hodnot proměnných X a Y , a je podobně jako aritmetický průměr a směrodatná odchylka, velmi ovlivněn odlehlými hodnotami. Personův R_p definujeme jako střední hodnotu součinu standardizovaných náhodných veličin:

$$r_p = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \cdot \sum_{i=1}^n y_i}{\sqrt{[n \cdot \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2] \cdot [n \cdot \sum_{i=1}^n y_i^2 - (\sum_{i=1}^n y_i)^2]}}$$

Hendl udává sílu asociace, vztahu jako (Hendl, 2004):

- malou při $|r_p| = 0,1$ až $0,3$.
- střední při $|r_p| = 0,3$ až $0,7$.
- velkou při $|r_p| = 0,7$ až 1 .

Interpretace síly závislosti zkoumaných proměnných pomocí korelačního koeficientu je ovlivněna pocitem analyzovaných dat (resp. naměřených hodnot). Proto se používá statistický test, resp. tabulek statistické významnosti pro Personův korelační koeficient. Testovací hypotézou statistického testu významnosti pro korelační koeficient je $H_0: r = 0$. Dojde-li na dané hladině významnosti (např. $\alpha = 0,05$) k zamítnutí testované hypotézy, pak je možné s chybou odpovídající hladině významnosti přijmout výsledek výpočtu korelačního koeficientu za statisticky významný.

4 Cíle zpracování manuálu

- Vygenerovat nový teoretický základ pro stanovení ekonomického produkčního potenciálu ve venkovském prostoru, z pohledu potřeb malého a středního podnikání (MSP).
- Na základě nového teoretického přístupu navrhnout metodický postup, pro stanovení produkčního potenciálu venkovského prostoru se specifikací na venkovské oblasti z pohledu stability a rozvoje malého a středního podnikání.
- Na příkladu jihočeského regionu provést ověření nově navržené metody ve všech jejích částech a struktuře.
- Ověřit možnost klastrování obcí z pohledu jejich ekonomického potenciálu.
- Zpracovat postup pro analýzu podmíněnosti ekonomických a produkčních parametrů ve venkovském prostoru.
- Zpracovat dílčí praktické návody pro stanovení jednotlivých ekonomických parametrů produkčního potenciálu venkovského prostoru či obcí.

5 Metodická vymezení manuálu

- Provést analýzu stávajících výzkumných aktivit v oblasti stanovení ekonomického potenciálu území se specifikací na malé a střední podnikání.
- Analýza současného stavu v rozvoji MSP ve venkovském prostoru prostřednictvím široce založeného výzkumu v rámci ČR.
- Navržení v rovině teoretické, a ověření v rovině praktické souboru ekonomických faktorů, u nichž lze předpokládat zásadní význam pro rozvoj MSP.
- Vytipovat soubor parametrů v rámci navržených ekonomických pilířů, které lze využít pro klastrování ekonomického potenciálu obcí.
- Navrhnout postup matematicko-statistických výpočtů s cílem získání relevantních a validních výsledků, pro jednotlivé postupové kroky nově navržené metody.
- Zpracovat získané výstupy do formy, která je využitelná v podnikové praxi a v oblasti státní správy a samosprávy.
- Společně s uživatelskou praxí projednat a prověřit navržené postupy, pro stanovení ekonomického potenciálu území, resp. obcí a v případě nutnosti provést požadované korekce vlastního postupu.

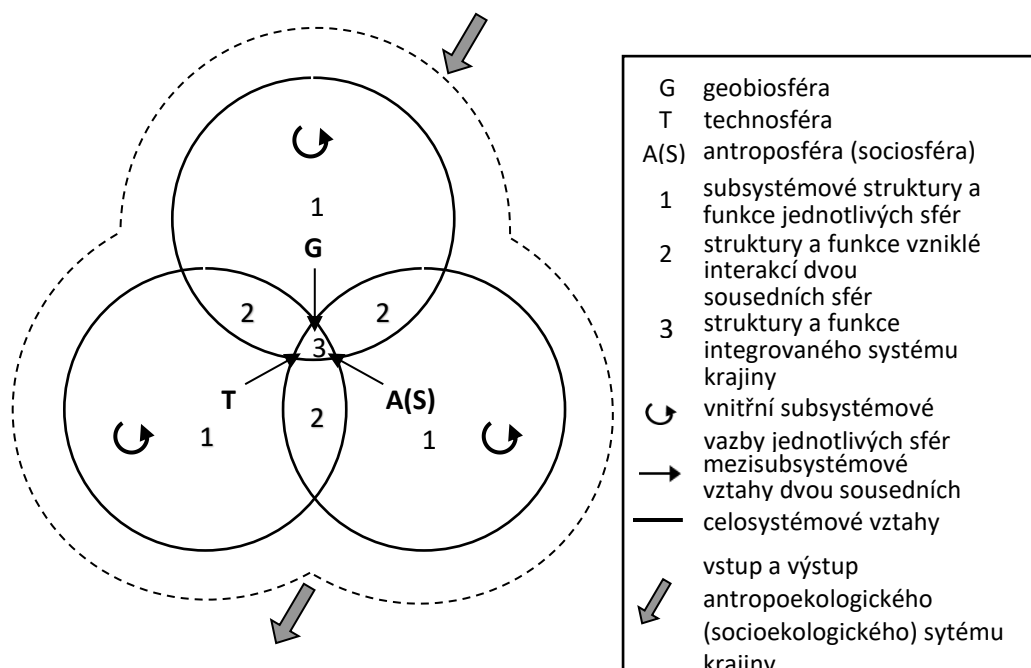
6 Aplikační část manuálu

6.1 Venkovský prostor jako antropoekologický systém – základ vědeckého přístupu

Základním předpokladem využití venkovského prostoru v souladu s jeho daným potenciálem, je jeho vymezení jako antropoekologického systému (Antropoekologický systém venkovského prostoru – AESVP). Je to základní atribut pro stanovení základních směrů využití, rozvoje a stabilizace příslušného území, současně i pro relevantní vymezení úlohy lidského činitele v něm působícím. Platí zde základní pravidlo exploatace daného venkovského prostoru a to, že člověk (sociosféra) zde působící je jeho nedílnou součástí, je to jeho společenský prostor pro využití, má právo zde koncentrované zdroje využívat pro své potřeby a zachování své existence, současně je povinnost, je chránit jako základní a neobnovitelné společenské bohatství a předpoklad své existence.

V tomto pojetí je *venkov definován, jako systémový celek, složený ze tří hlavních subsystémů: biosféry, technosféry a sociosféry.*

Obrázek 5: definování venkova jako systému složeného z biosféry, technosféry a sociosféry

Zdroj: Váchal, Pártlová, 2016.

Předmětem řešení takto vymezeného území (venkovského prostoru), jsou celosystémové (mezisubsystemové a vnitrosystemové) vztahy a vazba, zejména ty, které jsou vyvolány jednotlivými antropogenními vlivy, nebo jejich komplexem a vedou v území ke vzniku ekokrizových situací. Za ekokrizovou situaci je považován takový stav, který ve svém současném, nebo budoucím projevu znamená poškození, ohrožení, nebo negaci existenčních zájmů a potřeb člověka. V našem případě to znamená, jak nadlimitní využívání přírodních zdrojů, tak i jejich nedočerpání či negace, což v případě rozvoje malého a středního podnikání lze ve venkovském prostoru považovat za převažující stav. Lze tedy konstatovat, že stagnací či

poklesem intenzity rozvoje MSP ve venkovském prostoru, vytváříme závažný stav v narušení rovnováhy mezi produkčním potenciálem příslušného území a jeho skutečným využíváním. Jako příklad lze uvést využití příhraničních oblastí Šumavy v 19. a počátkem 20. století, kdy zatížení zemědělskou produkcí přirozeně na základě malovýrobních forem hospodaření a hospodaření rodinných farem bylo cca 2 až 3x vyšší než v současnosti. To samé lze konstatovat o rozvoji řemesel, malého a středního podnikání, které v těchto oblastech buď stagnuje, nebo je postupně utlumováno. Tento stav je vysoce negativní, celospolečensky nebezpečný stejně jako je škodlivé nedodržování zásad přírodovědecké ochrany cenných lokalit. Již bylo konstatováno, člověk je nedílnou součástí AESVP a jeho postupné vytlačování a eliminace v tomto systému může v budoucnu přinést nenávratné celospolečenské škody.

Tento přístup je podložen axiomem říkajícím, že antropocentricky orientovaná optimalizace venkova zahrnuje implicitně, ale v plném rozsahu, nutnost vytvoření a zachování optimální proporce ve struktuře a funkci všech tří základních složek.

Rámcový popis postupu vymezení Antropoekologických územních celků (AEÚC) podrobný postup je uložen u autorky manuálu a v případě zájmu bude poskytnuta metodická pomoc pro jejich vymezení v příslušném území).

Rámcový postup k vymezení AEÚC spočívá v prostorovém a funkčním vymezení, jenž respektuje:

- a) postup vymezení ÚSES, zejména vymezené biochory,
- b) hranice přírodních struktur,
- c) rozsah přítomnosti a intenzitu působení technostruktur,
- d) hranice relativně uzavřených sociálních struktur.

Vymezení prostorové existence územních celků je výsledkem syntézy průmětů hranic výše uvedených struktur při dominantním zohlednění hranic struktur přírodních a technostruktur. Výsledné zpracování prezentovaného postupu, týkající se vymezování antropoekologických územních celků má dvě základní interpretace:

- mapové vymezení AEÚC
- kódová charakteristika vyčleněných AEÚC

Stupeň významnosti je určen následovně

- 0 – absence jevu
- 1 – doplňková prezence
- 2 – vymezená prezence jevu
- 3 – určující prezence jevu

Tabulka 4: Klasifikační tabulka AESVP

pořadové číslo kódu	obsah kódu	rozsah
1	kraj	1-9
2	okres	1-112
3	pořadové číslo	1-n
4	typ – základní	1-19
stupeň významnosti		
5	zatížení půdy	0-3
6	zatížení vody	0-3
7	zatížení ovzduší	0-3
8	zatížení biologické	0-3
9	jiné zatížení	0-3
10	zachovalost vegetace	0-3
11	výskyt ochranných pásem	0-3
12	dopravní dostupnost	0-3
13	stupeň účasti antr. činitelů	0-3
14	charakter geneze	0-3

Zdroj: Váchal, Pártlová, 2016.

Tabulka 5: Základní genetické typy AEÚC

Č. základních genetických typů AEKC	Vzor	Krajinné struktury plošný podíl v %		
		Přírod. /P/	Antropog. /AG/	Antrop. /AP/
1. přírodně – nevýznamné uplatnění antropogenních a antrop. kultur	P	90-95	0-10	0-10
2. přírodní s uplatněním struktur antropogenních	P/AG/	70	0-30	-
3. přírodní s uplatněním struktur antropických	P/AP/	70	-	0-30
4. přírodní s uplatněním struktur antropogenních a antropických	P/AG/AP/	50	0-40	0-40
5. přírodní s uplatněním struktur antropických a antropogenních	P/AP/AG/	50	0-40	0-40
6. antropog. – nevýznamné uplatnění přírodních antropických struktur	AG	0-10	90-95	0-10
7. antropogenní s uplatněním struktur přírodních	AG/P/	0-30	70	0-30
8. antropogenní s uplatněním struktur antropických	AG/AP/		70	0-30

9. antropogenní s uplatněním přírodních a antropických struktur	AG/P/AP/	0-30	50	0-30
10. antropogenní s uplatněním antropických a přírodních struktur	AG/AP/P/	0-30	50	0-30
11. antropický – nevýznamné uplatnění přírodních a antropických struktur	AP	0-10	0-10	90-95
12. antropický s uplatněním struktur přírodních	AP/P/	0-30	-	70
13. antropický s uplatněním struktur antropogenních	AP/AG/		0-30	70
14. antropický s uplatněním přírodních a antropogenních struktur	AP/P/AG/	0-40	0-40	50
15. antropický s uplatněním antropog. a přírodních struktur	AP/AG/P/	0-40	0-40	50
16. přírodně-antropogenní (smíšený typ)	P/AG/	50	50	-
17. přírodně-antropický (smíšený typ)	AP/P/	50	-	50
18. antropog.-antropický (smíšený typ)	AG/AP/	-	50	50
19. přírodně-antropogenně-antropický	P/AG/P/	30	30	30

Zdroj: Váchal, Pártlová, 2016.

ad a)

Hranice fytochorionů – názvy fytochorionů – regionálně fytogeografických jednotek (Skalický, 1988) jsou označeny velkým písmenem, názvy vegetačně typologických jednotek malým písmenem. Fytogeografické okresy jsou označeny číslicemi, podokresy písmeny.

ad b)

Konečná hranice přírodních struktur – je výsledkem syntézy předcházejících podkladových materiálů při současném respektování hydrologických poměrů uvedených areálů, zejména hlavních rozvodnic povodí nižšího řádu. Hydrologické poměry zpřesňují hranice přírodních struktur, zejména pokud jde o relativní homogenitu a uzavřenost hydrologických procesů, což je jedno ze základních hledisek při sledování a bilancování energomateriálových toků v krajině, resp. v jejich příslušných jednotkách.

- inventarizace rozmístění významných antropogenních struktur (zemědělských, lesních, sídelních a průmyslových),
- analýza způsobů využití ploch – (zastoupení jednotlivých účelových typů),
- inventarizace výskytu a ekologické aktivity technostruktur – stupeň a rozsah účinků významných antropogenních struktur (bodové a plošné zdroje znečištění vody, půdy, ovzduší, rostlinného a živočišného materiálu),
- inventarizace struktur se speciálním účelovým režimem (pásma hygienické ochrany, klidová území, oblasti s přirozenou akumulací vod, chráněná území).

ad c) Významné antropogenní struktury

- Rozmístění a charakter průmyslových technostruktur – zohledněné jsou pouze významné technostruktury s předpokladem vlivu na okolní prostředí. Jako nepřímí ukazatelé významnosti, tj. změnotvorné efektivity a intenzity ekologické aktivity je mohou využít charakteristiky, týkající se místa, průměrného počtu pracovníků, spotřeby elektrické energie, objemu hrubé výroby a celkové hodnoty základních prostředků.
- Technostruktury bioprodukční (stávající hranice zemědělských a lesních technostruktur) – nepřímým ukazatelem efektivity změnotvorné vlastnosti a intenzity ekologické aktivity zemědělských uživatelských aktivit je struktura zemědělského půdního fondu vyjádřena celkovou rozlohou zemědělské půdy a plošnými podíly orné půdy a drnového fondu v hektarech, podle zemědělských subjektů. Podíl lesnictví na využívání ploch je vyjádřen celkovou plochou lesního půdního fondu členěnou podle lesních závodů (LZ) a lesních správ (LS).
 - *Zatížení půdy* (stupeň významnosti od 0 až 3 je dán kombinací fyzikálního zatížení půdy – bez fyzikálního zatížení půdy, mechanické zatížení, změna vodního režimu, mechanické zatížení a vzájemná kombinace mechanického zatížení půdy – bez chemického zatížení, anorganické, organické a biocidy a jejich vzájemná kombinace.
 - *Zatížení vody* – při vymezení AEKC se přihlíží k současnému stavu, který je porovnáván se stavem výhledovým. Současný stav je vyjadřován zařazením povrchových vod do čtyř následujících tříd, které se odečítají z mapového vyjádření stupně znečištění toků: 0 – čistá, 1 – mírně znečištěná, 2 – silně znečištěná, 3 – znehodnocená pro vodárenské, technické a produkční využití.
 - *Zatížení ovzduší* – stanovení stupně významnosti od 0-3 je respektován stav bez zatížení, zatížení anorganické, organické, zatížení pevnými částicemi a vzájemné kombinace s různou diferenciací intenzity obsahu cizorodých látek v ovzduší. Používají se podklady zpracované Českou technickou inspekcí ochrany ovzduší (ČTIO).
 - *Jiné zatížení* – hladiny hluku z provozu silničního, kolejového a leteckého provozu: 0 – bez hlukové zátěže (0-20 dB), 1 – se střední hlukovou zátěží (65 – 75 dB), 2 – se silnou hlukovou zátěží (75 – 80 dB), 3 – území postižené nadměrným hlukem – např. letecký provoz.
 - *Zachovalost vegetace* – významnost tohoto ukazatele v rozsahu 0 – 3 se stanoví jako odchylka od přirozeného stavu, kdy 0 znamená bez vegetace, 1 – vegetace slabě narušená, 2 – vegetace silně narušená, 3 – vegetace kulturní. Při vymezení AEKC byly dále zohledněny imisní škody a poškození, škody zvěří odečtené z podkladů vypracovaných lesními závody, Lesprojektem a ČTIO. Výskyt ochranných pásem (vymezená ochranná pásma, chráněné objekty, rezervace). Vedle prostorového aspektu výskytu těchto ekostruktur, tj. jejich lokalizace a rozlohy je hodnocen i jejich funkční aspekt, daný druhem, intenzitou a směrem působení. Vzájemnou kombinací těchto dvou charakteristik se stanoví stupeň významnosti od 0 – 3.

ad d)

Prostorovou a funkční základnu pro rozvoj a vývoj antropogenních struktur jsou struktury antroposferické (sociosferické). Tato základna je hodnocena s ohledem na její celistvost, propojenost a spádovost, (spádovost, migrace, dopravní dostupnost). Vychází se přitom z hranic spádových území, zohledněny jsou městské regiony. Korigujícím kritériem je zde kvalitní a kvantitativní stránka silniční a železniční sítě a zjištěná migrace obyvatelstva. Za každou spádovou oblast se zjišťuje plocha v km², počet trvale bydlících obyvatel, počet přechodně pracovně aktivních pracovníků a počet obyvatel ekonomicky aktivních, vyjíždějících.

Dílčí výstup

- Uživatel má možnost si otestovat svoje zájmové území z pohledu rozsahu třech základních složek AESVP (tzv. rajonizační vzorec území ekonomického potenciálu), což vytváří prostor pro první aproximace ve vymezení ekonomického potenciálu území.
- Uživatel na základě tohoto vzorce má možnost stanovit limitní meze v oblasti rozvoje MSP (rozsah antropogenních struktur v %), potřebný rozsah ochrany přírodních zdrojů (rozsah přírodních struktur v %) a možný rozsah investičních a jiných aktivit (rozsah antropických struktur v %).
- Za významné lze považovat, že uvedené rozmezí rozsahu jednotlivých struktur je v souladu s přirozeným potenciálem území (venkovského prostoru), a lze předpokládat zajištění vyrovnaného, udržitelného hospodaření ve venkovském prostoru.
- Již při orientačním posouzení v rámci jihočeského regionu lze konstatovat, že není v požadované míře naplňována antropogenní struktura, a tedy lze učinit závěr, že zde existuje reálný prostor pro výrazný rozvoj malého a středního podnikání. Současný, tedy opačný trend je považovat za škodlivý z pohledu i samotné ochrany krajiny a přírodních zdrojů. Uvedené výsledky naznačují s velkou mírou pravděpodobnosti i oblasti, kam by měly směřovat i investiční a jiné pobídky státní správy a samosprávy za účelem rozvoje MSP, tedy, kde by byly vloženy prostředky efektivně využity.

6.2 Stanovení ekonomického potenciálu venkovského prostoru na příkladu jihočeského regionu České republiky

Ekonomický potenciál, zejména pak jeho nejdůležitější složku potenciál podnikatelský, lze označit jako limitující pro venkovský prostor, jeho udržitelnost a rozvoj. Ve venkovském prostoru podnikají zejména malé a střední podniky, které jsou páteří každé národní ekonomiky v rámci evropského hospodářského prostoru. Uveden je nově navržený postup stanovení ekonomického potenciálu venkovského prostoru na příkladu jihočeského regionu (Česká republika).

Jihočeský kraj je charakteristický svou nekompaktně rozloženou sídelní strukturou a nízkou hustotou zalidnění v kontrastu k poměrně velké rozloze. S ohledem na absenci většího počtu velkých měst je Jihočeský kraj vnímán jako oblast s vysokým zastoupením zemědělských, lesnických a rybářských aktivit. Lokalizace kraje spadá z převážné části do oblasti jihu Čech. Svoji rozlohou 10 056 m² (z celkové rozlohy 12,8 % z ČR) je jihočeský region druhým největším, z hlediska počtu obyvatel 643 176 z něj činí 6. nejlidnatější kraj v ČR. Hustota obyvatelstva na jeden kilometr čtvereční je 63,95. Z hlediska procentuálního zastoupení obyvatelstva žijícího v malých obcích (klasifikováno do 200 obyvatel) je 4,3 %, ve srovnání s

počtem těchto obcí je to 37,4 %, zatímco ve městě žilo 63,8 % obyvatelstva. Podle současného charakteru osídlení (zalidněnost sídel a krajiny, vizuální stabilita sídel, hustota sídel apod.), charakteru zemědělství (velikost pozemků, typ objektů živočišné výroby) a charakteru okolní kulturní krajiny, přisuzujeme Jihočeskému kraji status venkovského regionu. Pozice a role jihočeského venkova je v celorepublikovém měřítku dosti významná, neboť venkovský charakter vytváří významné disparity v rámci celého regionu. Kraj se během svého působení vypořádá s problémy, jež jsou pro venkovskou oblast charakteristická. Je tak dáno především nevyvážeností z hlediska dostupnosti některých služeb, či ne zcela rozvinutou infrastrukturou. Zejména v okrajových částech regionu, ale i v příhraničí se nachází venkovské oblasti, jejichž stabilita a rozvoj jsou limitovány faktory jako zhoršování a zdražování dopravní dostupnosti, nižší dostupnost pracovních příležitostí, veřejných služeb včetně rušení pošt, škol, obchodů, nižší daňová výťažnost obcí, nízká podpora malého a středního podnikání apod.

Pro hodnocení a nalezení potenciálu Jihočeského kraje bylo vybráno 29 ukazatelů. Navržené a následně vybrané ukazatele byly odkonzultovány firmou CzechInvest a též byly provedeny některé úpravy ukazatelů samotnou firmou Ekotoxa. Nakonec byly vybrány 4 ukazatele v ekonomickém pilíři, 7 ukazatelů v sociálním pilíři, 11 ukazatelů v infrastrukturálním a 7 ukazatelů v pilíři environmentálním. Ukazatelům byly přiřazeny kódy od K101 až K407, viz následující tabulka.

Tabulka 6: Popis indikátorů jednotlivých pilířů

KOD	Ekonomický pilíř	K304	Dostupnost železničních stanic
K101	Index progresivity ekonomické struktury	K305	Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci
K102	Trend indexu progresivity ekonomické struktury	K306	Vybavenost mateřskými školami
K103	Míra podnikatelské aktivity	K307	Vybavenost základními školami
K104	Rekreační potenciál v rekreační zóně	K308	Dostupnost středních škol s maturitou
KOD	Sociální pilíř	K309	Dostupnost domovů pro seniory
K201	Hustota zalidnění	K310	Vybavenost ordinací praktického lékaře pro dospělé
K202	Stárnutí populace (nárůst počtu seniorů) - Trend indexu stárí	K311	Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení
K203	Trend indexu ekonomického zatížení	KOD	Environmentální pilíř
K204	Rodáci index ek. zatížení	K401	Produkční schopnost půdního fondu
K205	Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním	K402	Ekologická fragmentace
K206	Trend nezaměstnanosti	K403	Podíl vodních ploch
K207	České občanství	K404	Chemický stav povrchových vod
KOD	Institucionální a infrastrukturální pilíř	K405	Trend zornění půdy
K301	Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny	K406	Zóny ohrožení lesa
K302	Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu	K407	Trend měrné územní emise ze stacionárních zdrojů

K303	Dostupnost území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací	
------	---	--

Zdroj: Váchal, Pártlová, 2016.

Použité metody pro zpracování byly uvedeny v části materiál a metody.

6.2.1 Projekce modelu pro analýzu regionálního ekonomického potenciálu

Za účelem analýzy ekonomického potenciálu venkovského prostoru byl navržen „Souhrnný ekonomický model – SEM“, který sestává z čtyř „Dílčích modelů – DM 1 až 4“, tvořící potenciální základnu pro analýzu regionálního ekonomického potenciálu:

- Dílčí Model 1: Index progresivity ekonomické struktury (INXPES).
- Dílčí Model 2: Trend Indexu ekonomické struktury (TIES).
- Dílčí Model 3: Míra podnikatelské aktivity (MPA).
- Dílčí Model 4: Index rekreace a cestovního ruchu (INXRCR).

Index progresivity ekonomické struktury

Indexu progresivity ekonomické struktury (INXPES) byl označen řešiteli za rozhodující územní index, který zásadním způsobem určuje socioekonomickou diferenciaci jednotlivých regionů v České republice. Je navržen a konstruován jako vážený součet podílu ekonomicky aktivních firem v primárním sektoru, dvojnásobku podílu ekonomicky aktivních v sekundárním sektoru a trojnásobku podílu ekonomicky aktivních v terciárním sektoru.

Algoritmus této metody spočívá v tom, že prostřednictvím jejího využití se determinují vysvětlující proměnné do ekonomického modelu regresní funkce tak, že nejprve jsou zahrnuty do výsledného modelu všechny vysvětlující proměnné. V dalších krocích se odebere proměnná s největší hodnotou p (to znamená proměnná, která je nejméně statisticky významná). Takto se postupuje do té doby, než se najde optimální regresní model. S využitím metody stepwise backward regression bylo vybráno šest vysvětlujících proměnných, které ovlivňují index progresivity ekonomické struktury. Výsledný regresní model je následující:

$$Mp = \hat{y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6$$

$Mp = \hat{y}$ – výběrová (empirická) regresní funkce – kompletní model

Jednotlivé koeficienty β_i jsou pro každý ukazatel v tabulce označeny jako Estimates Beta.

Výsledný tvar regresní funkce je následující:

$$\hat{y} = 2,600 - 0,006x_1 + 0,006x_2 + 0,001x_3 - 0,014x_4 - 0,003x_5 + 0,188x_6$$

Příčemž:

- x_1=K204 Rodáci
- x_2=K205 Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním
- x_3=K301 Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny
- x_4=K306 Vybavenost mateřskými školami
- x_5=K308 Dostupnost středních škol s maturitou
- x_6=K402 Fragmentace krajiny

S využitím regresní rovnice byla analyzována vstupní data za jednotlivé vstupní faktory x1 až x6. Výstupy z provedené analýzy uvádí Tabulka 7.

Tabulka 7: Index progresivity ekonomické struktury

Model Summary							
R	0,542	Root Mean Square Error (RMSE)		0,135			
R-Squared	0,294	Coef. Var		5,625			
Adj. R-Squared	0,286	Mean Square Error (MSE)		0,018			
Pred R-Squared	0,272	Mean Absolute Error (MAE)		0,100			
ANOVA							
	Sum of Squares	DF		Mean Square	F	Sig.	
Regression	4,497	6		0,749	41,206	0,000	
Residual	10,822	595		0,018			
Total	15,319	601					
Parameter Estimates							
model	Beta	Std. Error	Std. Beta	t	Sig	lower	upper
(Intercept)	2,600	0,035	-	73,668	0,000	2,530	2,669
K204	-0,006	0,001	-0,301	-8,551	0,000	-0,007	-0,004
K205	0,006	0,002	0,106	3,036	0,003	0,002	0,010
K301	0,001	0,000	0,268	6,689	0,000	0,001	0,001
K306	0,014	0,005	0,113	3,115	0,002	0,005	0,023
K308	-0,003	0,001	-0,099	-2,729	0,007	-0,005	-0,001
K402	0,188	0,094	0,074	1,995	0,046	0,003	0,372

Zdroj: vlastní tvorba.

Pro prezentaci získaných výstupů z analýzy jednotlivých dílčích modelů autoři užívají následující postup:

a) posouzení hodnoty signifikace

Z výsledků uvedených v Tabulce 7 je hodnota signifikace 0,000 (hodnota pod 0,05), v rámci testovaného souboru lze konstatovat, že existují pevné vazby mezi jednotlivými testovanými proměnnými.

b) těsnost vícenásobné závislosti v rámci testovaného modelu

Cílem je stanovit variabilitu analyzovaného souboru proměnných u testovaného indexu. Těsnost vícenásobné závislosti charakterizuje vícenásobný korelační koeficient, který je odmocninou R-squared adjustedm (viz tabulka).

$$r_B = \sqrt{0,286} = 0,534789$$

Podle hodnoty R-squared adjusted (upravený index determinace) uvedený v Tabulce 7 lze vyslovit závěr, že společným působením všech šesti vysvětlujících proměnných (rodáci, trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, vybavenost mateřskými školami, dostupnost středních škol s maturitou a ekologická fragmentace) je možno vysvětlit 28,6 % variability vysvětlované proměnné indexu progresivity ekonomické struktury.

c) určení směrů působení testovaných faktorů (pozitivní a negativní vliv na testovací index)

Z výstupů v Tabulce 7 (sloupec Beta) je zřejmé, že na hospodářskou, resp. ekonomickou strukturu regionů Jihočeského kraje mají pozitivní vliv faktory: Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, Vybavenost mateřskými školami a Fragmentace krajiny, u které však není signifikance významná a tedy není zde indikován vztah na testovaný index, z pohledu řešitelů to však vyjadřuje i limitující hodnotu pro Index progresivity ekonomické struktury. Záporně zde působí faktor rodáci a Dostupnost středních škol s maturitou.

d) praktické (bodové) vyjádření přínosu či ztrát u jednotlivých testovaných faktorů

S využitím údajů v Tabulce 7 (sloupec Model, Beta a Signifikace) lze provést bodovou či finanční kalkulaci (za předpokladu stanovení hodnoty jednoho bodu, metodika pro tuto problematiku se v rámci navržené metody dopracovává).

Z výsledného regresního modelu lze odvodit, že při zvýšení Trendu nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, Dopravní obslužnosti území hromadnou dopravou v pracovní dny, resp. Vybavenost mateřskými školami o 1 bod se zvýší model indexu progresivity o 0,006, 0,001 resp. 0,014 bodů za předpokladu, že by zůstaly nezměněné hodnoty ostatních proměnných. Opačný trend nastane u faktoru Rodáci a Dostupnost středních škol s maturitou, kdy zvýšením o 1 bod dojde ke snížení hodnoty indexu ekonomické struktury regionu o 0,006, resp. 0,003 bodů.

U faktoru Fragmentace krajiny, kde je hodnota signifikace 0,046, je modelování přínosů irelevantní, neboť zde není vztah na ostatní faktory.

e) charakteristika analyzovaných faktorů z pohledu získaných výstupů

- Rodáci:

Podíl obyvatel narozených v obci obvyklého bydliště, tzv. rodáci mají většinou silnější vztah ke své rodné obci, ale též lze usuzovat, že život v daném mikroregionu nabízí určité životní výhody pro obyvatele, kteří se zde narodili, není však atraktivní pro ostatní obyvatele, kteří se do obce přistěhovali. Lze tedy usuzovat, že vyšší podíl rodáků je známkou určité vývojové stagnace a bude vykazovat vyšší míru perifernosti.

- Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním:

VŠ vzdělané obyvatelstvo, resp. jeho trend, je s důležitým indikátorem postihujícím kvalitu i kvantitu lidských zdrojů, což ovlivňuje zaměstnanost v území, rozvoj podnikatelského prostředí, celkový ekonomický vývoj území, ale např. také fungování obcí. V oblasti lidských zdrojů se jihočeský region potýká nejen s nedostatkem pracovní síly, ale také s dlouhodobým trendem zvyšování počtu uchazečů, nevyhovujících nároků zaměstnavatelů, včetně absolventů

vysokých škol. Mezi hlavní problémy patřil především klesající zájem o technické obory a nesoulad mezi požadavky zaměstnavatelů a profily absolventů škol. Jihočeský kraj, v porovnání s ostatními kraji, dosahuje průměrných hodnot, nejlépe jsou na tom regiony poblíž Českých Budějovic - tedy Hlubocko-Lišovsko, Blanský les – Netolicko, naopak nejhůře Střední Povltaví, Blatensko, Bechyňsko (MAS Lužnice).

Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny

Tento ukazatel vystihuje kvantitu spojení autobusových a železničních spojů, resp. míru dopravní obslužnosti obce z ostatních území, tedy jinak definované, jako dopravní dostupnost. Kvantita spojení hromadnou dopravou Jihočeského kraje, patří k nejnižším v ČR a činí 42 spojení (což představuje 14. místo mezi všemi kraji). Nedostatečná obslužnost hromadné dopravy se tíživě projevuje, zejména v malých obcích ležících na okrajích regionu. Naopak výbornou dopravní obslužnost mají regiony kolem krajského města České Budějovice (MAS Hlubocko-Lišovsko, MAS Sdružení Růže, MAS Pomalší). Dopravní obslužnosti lze též definovat pomocí pojmu dopravní dostupnost. Dopravní dostupnost (akcesibilitu) lze chápat jako strukturně morfologický znak komunikační sítě, jako komunikační dostupnost uzlů. Dostupnost lze chápat i jako schopnost území být dosažen, nebo dosáhnout různá další místa. Dostupnost výrazně ovlivňuje prostorovou organizaci a strukturu kulturní krajiny. Zvyšováním dostupnosti lze usměrňovat ekonomický vývoj sídel. Vyšší počet spojů v obci určuje vyšší dostupnost obce, což lze indikovat jako atraktivitu a emtivitu (potenciál sídel vytvářet interakce) území.

- Vybavenost mateřskými školami

Nejvíce MŠ je lokalizováno ve větších městech a střediskových obcích s rozšířenou působností. Nejvíce MŠ je lokalizováno ve velkých městech nad 10 000 obyvatel. Nejméně školek je naopak v obcích do 300 obyvatel. Také bylo ověřeno, že obce nad 1000 obyvatel zaujímají 64 % celkového počtu školek v kraji a jsou lépe vybaveny předškolním vzděláváním, než obce s menším počtem obyvatel. Tento fakt se dá přirovnávat k přímé úměrnosti, kdy větší počet obyvatel znamená, větší počet dětí a následně vyšší poptávku po zařízeních zajišťující předškolní vzdělávání.

- Dostupnost středních škol s maturitou

Na území Jihočeského kraje je více než polovina středních odborných škol a středních odborných učilišť soustředěna v okresních městech. Zájemci o studium tu mají větší možnost výběru studijních a učebních oborů. Řada škol je však i v dalších městech, jejich zaměření často vyplývá z hospodářských a geografických podmínek a z tradic daného regionu. Největší počet žáků připadá na obecnou přípravu, tedy gymnázia, druhou největší skupinou tříd SŠ je obor Strojírenství a strojírenská výroba a v poměru k ostatním skupinám se jejich počet neustále zvyšuje, zejména v posledních letech. Nemalou měrou k tomu přispívá širokospektrální podpora technického vzdělávání, následují obory Zemědělství a lesnictví a Gastronomie, hotelnictví a turismus. Pořadí na prvních třech místech je již třetím rokem stejné.

- Fragmentace krajiny

S ohledem na environmentální charakter kraje je fragmentace krajiny obecně záporným faktorem, kdy se vychází z předpokladu, že stabilní krajina je základ pro zdravý a trvalý ekonomický růst území. Jedním z hlavních důvodů fragmentace krajiny je kromě zemědělské výroby a urbanizace, především konstrukce a využívání lineární dopravní infrastruktury. Pod tu se řadí nejen silniční komunikace, ale také železnice a vodní cesty. Liniové dopravní cesty

dělí území, kterým procházejí, na stále menší a menší části, čímž dochází k jeho fragmentaci, která negativně ovlivňuje život v krajině. Fragmentace krajiny se netýká pouze ochrany přírody, ale má nezastupitelný význam i pro život člověka ve venkovském prostoru a pro jeho stabilitu v něm. Fragmentační bariéry v přírodě, snižují potenciál krajiny pro rekreaci obyvatel a propustnost krajiny, umožňující volný pohyb. Krajina rozdělená na drobné segmenty sídly a dopravou, s navazující hlukovou a emisní zátěží, tento potenciál ztrácí. Lze v souhrnu konstatovat, že fragmentace krajiny bude v budoucnu v jihočeském regionu narůstat, jak budováním dálniční, silniční i železniční sítě, urbanizací a výstavbou objektů pro podnikatelské aktivity, tedy lze předpokládat negativní působení na ekonomický potenciál území.

Dílčí závěr

- Konstrukci Indexu progresivity ekonomické struktury lze označit jako rozhodující územní index z hlediska regionální diferenciaci, jeho konstrukci (vážený součet podílu ekonomicky aktivních firem v primárním sektoru, dvojnásobku podílu ekonomicky aktivních v sekundárním sektoru a trojnásobku podílu ekonomicky aktivních v terciárním sektoru) za vhodnou.
- Navržený postup k prezentaci získaných výstupů z matematicko-statistických analýz lze považovat za první aproximaci řešení s předpokladem postupného zpřesnění a dopracování.

Z hlediska praktických výstupů zaměřený na jihočeský region lze:

u Indexu progresivity ekonomické struktury definovat následující závěry:

- na hospodářskou, resp. ekonomickou strukturu jihočeského regionu mají pozitivní vliv Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, Vybavenost mateřskými školami, záporně působí faktor Rodáci a Dostupnost středních škol s maturitou. Na tomto základě byly simulovány očekávané přínosy či ztráty v případě dodatečných finančních vkladů či investic.
- z hlediska charakteristiky jednotlivých faktorů a možnosti jejich řešení z hlediska posílení ekonomického potenciálu jihočeského regionu, lze konstatovat narůstající problémy zejména v oblasti úbytku kvalifikovaných pracovních zdrojů včetně vysokoškoláků, postupný, ale trvalý úbytek původních obyvatel, snižování podnikatelských aktivit, snížená úroveň obslužnosti včetně dopravní, dostupnost středních škol s maturitou je dostačující, negativní trend je v odchodu studentů studovat VŠ do jiných center zejména Prahy a Brna, resp. Plzně. Posilující trend Krajině fragmentace rovněž nepřispívá k posilování ekonomického potenciálu regionu.

Trend Indexu ekonomické struktury

Druhým testovaným dílčím modelem v rámci celkového modelu ekonomického pilíře byl Trend indexu progresivity ekonomické struktury (TIPES). Vývojový trend sleduje analýzu změny odvětvové struktury zaměstnanosti z hlediska stávající úrovně i budoucího potenciálu. Metodou stepwise backwards regression byly vybrány dvě vysvětlující proměnné, které zásadním způsobem ovlivňují index progresivity ekonomické struktury. Výsledný regresní model je následující:

$$Mp = \hat{y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2$$

$\hat{M}_p = \hat{y}$ - výběrová (empirická) regresní funkce – kompletní model

Jednotlivé koeficienty β_i jsou pro každý ukazatel v tabulce označeny jako *Estimates Beta*.

$$\hat{y} = 0,186 + 0,000x_1 - 0,242x_2$$

$x_1 = K201$ Hustota zalidnění

$x_2 = K402$ Krajinná fragmentace

S využitím regresní rovnice byla analyzována vstupní data za jednotlivé vstupní faktory x_1 a x_2 a výstupy z provedené analýzy uvádí Tabulka 8.

Tabulka 8: Trend Indexu ekonomické struktury

Model Summary							
R	0,166	Root Mean Square Error (RMSE)		0,136			
R-Squared	0,028	Coef. Var		80,779			
Adj. R-Squared	0,024	Mean Square Error (MSE)		0,018			
Pred R-Squared	0,020	Mean Absolute Error (MAE)		0,093			
ANOVA							
	Sum of Squares	DF		Mean Square	F	Sig.	
Regression	0,313	2		0,156	8,49	2e-04	
Residual	11,006	598		0,018			
Total	11,319	600					
Parameter Estimates							
model	Beta	Std. Error	Std. Beta	t	Sig	lower	upper
(Intercept)	0,186	0,007	-	25,875	0,000	0,172	0,201
K201	0,000	0,000	-0,098	-2,361	0,019	0,000	0,000
K402	-0,242	0,090	-0,112	-2,685	0,007	-0,420	-0,065

Zdroj: vlastní tvorba.

Hodnocení získaných výstupů z provedených analýz je dle navrženého postupu následující:

a) *posouzení hodnoty signifikace*

Ze signifikance 2e-04 (hodnota pod 0,05) lze v rámci testovaného souboru usoudit, že existují pevné vazby mezi jednotlivými proměnnými.

b) těsnost vícenásobné závislosti v rámci testovaného modelu

Těsnost vícenásobné závislosti charakterizuje vícenásobný korelační koeficient, který je odmocninou R-squared adjustedm, viz tabulka.

$$r_B = \sqrt{0,024} = 0,1549$$

Podle hodnoty R-squared adjusted (upravený index determinace) lze uvést, že společným působením dvou vysvětlujících proměnných (hustota osídlení a ekologická fragmentace) je možno vysvětlit 2,4 % variability vysvětlované proměnné trendu indexu ekonomické struktury.

c) určení směrů působení testovaných faktorů (pozitivní a negativní vliv na testovací index)

U faktoru Hustota osídlení je prokázán pozitivní vliv na Trend indexu ekonomické struktury, opačný, tedy záporný směr působení, je indikován u faktoru Krajinná fragmentace.

d) praktické (nejlépe bodové a finanční) vyjádření přínosu či ztrát u jednotlivých testovaných faktorů

Z výsledného regresního modelu lze také odvodit, že při zvýšení hustoty zalidnění o 1 bod se nezmění Trend indexu ekonomické struktury, přesto, že je vykazován pozitivní vliv za předpokladu, že by zůstaly nezměněné hodnoty ostatních proměnných. Opačný trend, tedy negativní působení na uvedený Index je u faktoru Krajinná fragmentace, kdy zvýšení tohoto faktoru o 1 bod se projeví snížením hodnoty Trendu indexu ekonomické struktury regionu o 0,242 bodů.

e) charakteristika analyzovaných faktorů z pohledu získaných výstupů

Lineární model prokázal závislost na hustotě osídlení a krajinné fragmentaci. Hustota zalidnění zpravidla indikuje atraktivitu území, včetně dostatečného kulturního vývoje v regionu. Také potenciálně dostatečné množství lidských zdrojů predikuje určitý směr ve využívání území. Z možných negativních vlivů tohoto faktoru lze uvést případ extrémní hustoty zalidnění, která by byla v rozporu s potenciální ekonomickou kapacitou území, což u jihočeského regionu nepřípadá v úvahu.

Zvýšená hodnota u ukazatele Krajinná fragmentace zpravidla dokumentuje intenzivní rozvoj sídelní, průmyslové a dopravní infrastruktury, větší urbanizovanost území, ale také dochází k dělení přírodních lokalit, což může mít v budoucnosti negativní dopad na atraktivitu oblasti i na snížení její ekologické stability. Migrační bariéry jsou krajinné struktury, které brání volnému pohybu živočichů. Z hlediska výpočtu fragmentovaného území byly jako hlavní bariéry vybrány následující skupiny: dálnice a rychlostní komunikace, silnice I. II. III. třídy, železnice dvoukolejné a ostatní železnice. Lze tedy také tento ukazatel indikovat vztahem, čím vyšší stupeň fragmentace území, tím je lepší, kvalitní a rychlejší dopravní obslužnost regionu. Nejméně fragmentované území je oblast Trhových Svinů a Nových Hradů (Mas Sdružení Růže), celá oblast Šumavy, (MAS Šumavsko a MAS Rozkvět) a MAS Blanský les - Netolicko.

Dílčí výstup

- Trend indexu progresivity ekonomické struktury vychází z datové základny vývojového trendu sleduje analýzu změny odvětvové struktury zaměstnanosti z hlediska stávající úrovně i budoucího potenciálu. I konstrukce tohoto indexu poskytuje relevantní výstupy s tím, že rozsah analyzovaných faktorů (zatím dva – Hustota osídlení a Krajinná diferenciacie) nemusí být konečný.
- S ohledem na strukturu výstupní analytické sestavy lze v článku navržený postup hodnocení výstupů: posouzení hodnoty signifikace, těsnost vícenásobné závislosti v rámci testovaného modelu, určení směrů působení testovaných faktorů (pozitivní a negativní vliv na testovací index), praktické (nejlépe bodové a finanční) vyjádření přínosu či ztrát u jednotlivých testovaných faktorů a charakteristika analyzovaných faktorů z pohledu získaných vhodný z hlediska využití pro řídicí, správní orgány a podnikovou praxi.

Z hlediska praktických výstupů zaměřený na jihočeský region lze, u Trendu indexu ekonomické struktury, definovat následující závěry:

- Z hlediska působení na trend růstu ekonomické struktury lze konstatovat u faktoru Hustota osídlení pozitivní vliv. Opačný, tedy záporný směr působení, je indikován u faktoru Krajinná fragmentace.
- Z hlediska dopadů faktorů v případě dodatečných vkladů, ať finančních či ostatních, lze u Hustoty zalidnění konstatovat nulovou odezvu, přesto, že je vykazován pozitivní vliv za předpokladu, že by zůstaly nezměněné hodnoty ostatních proměnných. Naopak u faktoru Krajinná fragmentace dochází k zápornému finančnímu efektu, kdy dojde ke snížení Trendu indexu ekonomické struktury regionu, a to nejvýrazněji ze všech testovaných faktorů.
- Hustota osídlení je jedna z nejmenších v rámci celé České republiky a lze konstatovat, že tento trend nadále pokračuje. U Krajinné fragmentace lze konstatovat obdobný závěr jako u předešlého indexu, kdy na jedné straně podnikatelé vítají její zvyšující se intenzitu, na druhé straně dochází nevratným škodám na životním prostředí.

Míra podnikatelské aktivity (MPA)

Indikátorem postihujícím ekonomickou výkonnost regionů je Míra podnikatelské aktivity (MPA). Je definovaný jako podíl podnikatelů bez zaměstnanců a se zaměstnanci z počtu zaměstnaných. Na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) a na úrovni obecní, je konstruován jako procento samostatně výdělečně činných včetně zaměstnavatelů z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Ukazatel popisuje regionální nerovnosti a lze zde indikovat závislost mezi mírou nezaměstnanosti a mírou podnikatelské aktivity. Také je možný tento ukazatel použít jako ukazatel rozvoje v podnikání MSP. Míra podnikatelské aktivity ukazuje celkový počet aktivních podnikatelských subjektů se sídlem v obci, vztažený přepočtených 1000 obyvatel obce.

Z následujícího modelu je patrné, že čtyři vysvětlující proměnné, ovlivňují index ekonomické struktury. Výsledný regresní model je následující:

$$Mp = \hat{y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4$$

$Mp = \hat{y}$ - výběrová (empirická) regresní funkce – kompletní model

Jednotlivé koeficienty β_i jsou pro každý ukazatel v tabulce označeny jako *Estimates Beta*.

$$\hat{y} = 194,153 - 0,662x_1 + 3,291x_2 - 3,687x_3 - 7,060x_4$$

x_1 = K204 Rodáci

x_2 = K205 Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním

x_3 = K310 Vybavenost ordinací praktického lékaře pro dospělé

x_4 = K406 Zóny ohrožení lesa

S využitím regresní rovnice byly analyzovány vstupní data a výsledky uvádí Tabulka 9.

Tabulka 9: Míra podnikatelské aktivity (MPA)

Model Summary							
R	0,309	Root Mean Square Error (RMSE)		38,563			
R-Squared	0,095	Coef. Var		28,693			
Adj. R-Squared	0,089	Mean Square Error (MSE)		1487,086			
Pred R-Squared	0,072	Mean Absolute Error (MAE)		27,783			
ANOVA							
	Sum of Squares	DF		Mean Square	F	Sig.	
Regression	93463,719	4		23365,930	15,7133	0,00	
Residual	887790,275	597		1487,086			
Total	981253,994	601					
Parameter Estimates							
model	Beta	Std. Error	Std. Beta	t	Sig	lower	upper
(Intercept)	194,153	17,667	-	10,984	0,000	159,438	228,869
K204	-0,662	0,196	-0,135	-3,387	0,001	-1,046	-0,278
K205	3,291	0,590	0,221	5,580	0,000	2,132	4,449
K310	-3,687	1,467	-0,098	-2,512	0,012	-6,569	-0,804
K406	-7,060	2,857	-0,098	-2,471	0,014	-12,671	-1,449

Zdroj: vlastní tvorba.

Dílčí závěr

- Byly prokázány silné, pevné vazby mezi jednotlivými testovanými proměnnými. Podle hodnoty R-squared adjusted lze uvést, že společným působením všech čtyř vysvětlujících proměnných (rodáci, trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, vybavenost ordinací praktického lékaře pro dospělé, zóny ohrožení lesa) je možno vysvětlit 8,9 % variability vysvětlované proměnné, resp. modelu míry podnikatelské aktivity. I zde bude v budoucnu vhodné doplnění testovaných proměnných.
- Z hlediska pozitivního či negativního působení na míru podnikatelské aktivity u testovaných proměnných, lze pozitivní vliv předpokládat u Trendu nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, naopak u Rodáků, Vybavenosti ordinací

praktického lékaře pro dospělé a Zón ohrožení lesa ,lze předpokládat negativní působení.

- Z hlediska predikce vlivu proměnného parametru, tj. Trendu nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním o 1 bod lze předpokládat pozitivní odezvu vyjádřenou zvýšením míry podnikatelské aktivity o 3,291. Při zvýšení o jeden bod u Rodáků, Vybavenosti ordinací praktického lékaře pro dospělé a Zón ohrožení lesa, dojde naopak ke snížení míry podnikatelské aktivity o 0,662, 3,684 a o 7,06.

Index rekreace a cestovního ruchu (ICR)

Přírodní podmínky území vytvářejí základní lokalizační předpoklady rekreace a cestovního ruchu. Lokalizační environmentální danosti, resp. limity rekreace a cestovního ruchu jsou dány především rozsahem chráněných území, chráněných ptačích rezervací, chráněných vodních zdrojů a ploch, naopak příležitosti jsou dány potenciálními rekreačními plochami územního, vodního i klimatického charakteru. Jihočeský kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina. Na jihozápadě je obklopena Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. V jihočeské kotlině se rozkládají dvě pánve, a to Českobudějovická a Třeboňská.

Základní klasifikace indexu přírodních předpokladů pro rekreaci (IPPR) je tvořena z dílčích koeficientů a jejich vah: 30 % - Koeficient ekologické stability 20 % - Převýšení terénu 20 % - Kvalita ovzduší – koncentrace prachových částic PM10 10 % - Hustota vodotečí 10 % - Zvláštní druhová ochrana 10 % - Hustota osídlení. Pro hodnocení bylo uplatněno šestibodové hodnocení jednotlivých obcí. Výsledná hodnota určuje, nakolik tyto podmínky ovlivňují lokalizační předpoklady rekreace. Jihočeský kraj v rámci celé České republiky obsadil 6. místo, tedy lepší výsledek.

Metodou krokové zpětné regrese bylo zjištěno, že na výsledný model Index přírodních předpokladů rekreace působí signifikantně jedenáct vysvětlujících proměnných, jak lze vidět z následujícího vzorce.

$$Mp = \hat{y} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \beta_9 X_9 + \beta_{10} X_{10} + \beta_{11} X_{11}$$

$Mp = \hat{y}$ - výběrová (empirická) regresní funkce – kompletní model

Jednotlivé koeficienty β_i jsou pro každý ukazatel v tabulce označeny jako *Estimates Beta*.

$$\hat{y} = 129,890 - 0,188x_1 + 0,513x_2 + 0,040x_3 + 0,240x_4 + 0,522x_5 + 0,279x_6 - 0,173x_7 - 1,642x_8 + 0,184x_9 - 0,484x_{10} - 11,655x_{11}$$

Legenda:

- x_1 = K204 Rodáci
- x_2 = K206 Trend nezaměstnanosti
- x_3 = K301 Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny
- x_4 = K303 Dostupnost území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací
- x_5 = K307 Vybavenost základními školami
- x_6 = K309 Dostupnost domovů pro seniory
- x_7 = K311 Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení

x_8 = K401 Produkční schopnost půdního fondu

x_9 = K403 Podíl vodních ploch

x_{10} = K405 Trend zornění půdy

x_{11} = K406 Krajinná fragmentace

S využitím regresní rovnice byly analyzovány vstupní data za jednotlivé vstupní faktory x_1 až x_{11} a výstupy z provedené analýzy uvádí Tabulka 10.

Tabulka 10: Index rekreace a cestovního ruchu (INXRCR)

Model Summary							
R	0,638	Root Mean Square Error (RMSE)		10,191			
R-Squared	0,407	Coef. Var		18,542			
Adj. R-Squared	0,396	Mean Square Error (MSE)		103,847			
Pred R-Squared	0,383	Mean Absolute Error (MAE)		8,070			
ANOVA							
	Sum of Squares	DF		Mean Square	F	Sig.	
Regression	41979,417	11		3816,311	36,75	0,000	
Residual	61165,625	589		103,847			
Total	103145,042	600					
Parameter Estimates							
model	Beta	Std. Error	Std. Beta	t	Sig	lower	upper
(Intercept)	129,890	6,277	-	20,693	0	117,562	142,219
K204	-0,188	0,052	-0,118	-3,618	0	-0,29	-0,086
K206	0,513	0,171	0,096	2,993	0,003	0,177	0,85
K301	0,040	0,011	0,134	3,663	0	0,019	0,062
K303	0,240	0,087	0,095	2,765	0,006	0,07	0,411
K307	0,522	0,146	0,125	3,578	0	0,236	0,809
K309	0,279	0,09	0,11	3,108	0,002	0,103	0,456
K311	-0,173	0,082	-0,077	-2,117	0,035	-0,333	-0,012
K401	-1,642	0,601	-0,093	-2,733	0,006	-2,823	-0,462
K403	0,184	0,074	0,082	2,488	0,013	0,039	0,329
K405	-0,484	0,091	-0,17	-5,317	0	-0,662	-0,305
K402	-11,655	0,852	-0,497	-13,686	0	-13,328	-9,983

Zdroj: vlastní tvorba.

Dílčí závěr

- Existují pevné vazby mezi jednotlivými proměnnými. Výsledný lineární model index rekreace a cestovního ruchu vykazuje několikanásobnou korelaci na mnoha faktorech, a to jak ze sociálního, infrastrukturálního, tak i environmentálního pilíře.
- Bylo prokázáno působení všech jedenácti vysvětlujících proměnných (rodáci, trend zaměstnanosti, dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, dostupnost území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací, vybavenost základními školami, dostupnost domovů pro seniory, dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení, produkční schopnost půdního fondu, podíl vodních ploch, trend zornění půdy a ekologická fragmentace) je možno vysvětlit 39,6 % variability vysvětlované proměnné, resp. indexu rekreace cestovního ruchu.
- Pozitivní vliv na potenciál rekreace a cestovního ruchu v testovaném území byl indikován u Trendu nezaměstnanosti, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, Dostupnosti území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací, Vybavenosti základními školami, Dostupnosti domovů pro seniory a Podílu vodních

ploch. Negativní vliv byl analyzován u proměnných Rodáci, Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení, Produkční schopnost půdního fondu, Trend zornění půdy a Krajinné fragmentace.

- Z výsledného regresního modelu lze odvodit, že při zvýšení Trendu nezaměstnanosti, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, Dostupnosti území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací, Vybavenosti základními školami, Dostupnosti domovů pro seniory a Podílu vodních ploch o 1 bod za předpokladu, že by zůstaly nezměněné hodnoty ostatních proměnných. Lze očekávat, že Index rekreace a cestovního ruchu se zvýší o 0,513, 0,040, 0,240, 0,522, 0,279 resp. 0,184. Největší přínos dodatečných investic lze tedy očekávat u Trendu nezaměstnanosti, Vybavenost základními školami a dostupnosti domovů pro seniory.
- Naopak, při zvýšení proměnných Rodáci, Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení, Produkční schopnost půdního fondu, Trend zornění půdy a Krajinné fragmentace o jeden bod dojde ke snížení Index rekreace a cestovního ruchu o 0,188, 0,173, 1,642, 0,484 a 11,655. Ze získaných výstupů je patrné, že největší záporný finanční dopad by byl dosažen u Krajinné fragmentace, Produkční schopnosti půd, tedy její umělé zvyšování minerálními hnojivy a u trendu zornění půd.

Index ekonomického potenciálu venkovských obcí (klastering obcí dle ekonomického potenciálu)

Součástí celkového ekonomického potenciálu venkovského prostoru je *Index ekonomického potenciálu venkovských obcí (IEPVO)*.

Metoda Analýzy shluků, která patří mezi metody, které se zabývají vyšetřováním podobnosti vícerozměrných objektů a je vhodná tam, kde objekty projevují přirozenou tendenci se seskupovat. S využitím shlukové analýzy obcí (Clustering municipalities), byly vytvořeny čtyři shluky obcí – ekonomický, sociální, infrastrukturální a environmentální podle čtyř skupin proměnných (ekonomická, sociální, infrastruktura a environmentální prostředí), tak aby v každém shluku byly ty obce, které v dané oblasti nejvíce vynikají. Každá obec byla zaražena do konkrétního shluku podle toho, v jaké skupině (pilíři) měla daná obec nejvyšší průměrné pořadí. To znamená, že bylo vypočteno pořadí obce v každé proměnné a následně průměrné pořadí obce v každém pilíři, kdy průměr je počítán přes proměnné spadající do daného pilíře. Obci pak byl přiřazen shluk, v němž obec dosahovala nejvyššího průměrného pořadí ze všech čtyř analyzovaných pilířů (Viz obr. x).

Z výsledné mapy je patrné rozvrstvení obcí do námi navržených pilířů. Pro omezený rozsah bylo popsáno a vysvětleno zařazení obcí do jednotlivých pilířů u jedné místní akční skupiny MAS Třeboňsko, viz Obr. 2. Pilíře jsou graficky odlišeny (viz legenda).

Charakteristika obcí dle jednotlivých pilířů

Z mapy Místní akční skupina Třeboňsko vyplývá koncentrace obcí, které jsou identifikovány v tzv. *ekonomickém pilíři*, ve východní oblasti MAS. Jedná se o obce Číměř, Kačlehy, Příbraz a Hatín a město Stráž nad Nežárkou. Obecně lze souhlasit se zařazením obce Číměř, jejíž velká část příjmů plyne z místního lomu, disponuje potenciálem v této oblasti. Obec leží na důležité komunikaci z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice a existuje zde také potenciál pro cestovní ruch. Město Stráž nad Nežárkou bylo v minulých letech sídlem menších firem, které však postupně ukončovaly svou činnost, její výhodou je, že leží na důležité páteřní komunikaci a lze souhlasit s jejím ekonomickým potenciálem. V případě ostatních obcí nebyla shledána jejich

jednoznačná převaha v tomto pilíři a lze spíše konstatovat, že jejich převaha souvisí s blízkostí velkého regionálního centra (Jindřichův Hradec). Toto obdobně platí o zbývajících obcích v tomto pilíři na západní straně MAS (Dunajovice, Mazelov, Smržov), které se nacházejí u města Lišov, a jejich potenciál v ekonomické oblasti lze předpokládat. Obec Hrachoviště v tomto ohledu není možné jednoznačně posoudit.

Zařazení obcí do *sociálního pilíře* souvisí mnohdy s tzv. rodáky, kteří v těchto obcích zůstávají. Naopak se pravděpodobně nejedná o souvislost s vysokoškolsky vzdělanými občany. V některých obcích (Zálší, Mažice) se projevuje trend využívání venkovských usedlostí, jako rekreačních objektů a veškerý ekonomický potenciál obcí tak „zajišťují“ trvale usazení obyvatelé (ti, kteří nemigrovali za prací do větších sídelních center), jedná se tedy o rodáky. Obdobně lze uvažovat také v případě ostatních obcí.

Dle předpokladů se v *infrastrukturálním pilíři* nacházejí prakticky všechna větší města MAS, s výjimkou města Suchdol nad Lužnicí (viz Environmentální pilíř). Mimo obec Rapšach lze také konstatovat, že zařazení souvisí s páteřními komunikacemi, a to jak v oblasti silniční, tak také železniční dopravy. Město Kardašova Řečice leží na komunikaci 1. třídy, která navazuje na dostavěnou dálnici D3 a její význam tak stoupl. Také toto město disponuje železniční stanicí. Zařazení obce Lásenice je spíše nečekaná, obec sice leží na důležité komunikaci I/34, nicméně disponuje jen mateřskou školou, občanská vybavenost je standardní, nedávno byla dobudována ČOV. Nicméně obec má poměrně nadstandardní dopravní obslužnost. S jejím zařazením tedy lze víceméně souhlasit.

Zařazení obcí do *environmentálního pilíře* bude souviset s existencí CHKO Třeboňsko na území MAS. Rozmístění obcí na území MAS odpovídá tedy charakteru pilíře. V případě severních obcí, které jsou mimo CHKO (Borkovice, Žišov) a nacházejí se v chráněné oblasti Borkovických blat (rašelinná ložiska, mobilizační zásoby pitné vody pro jihočeský region a komplex lesních porostů včetně chráněné Borkovické blatky) mají stejný environmentální limit, resp. Potenciál, jako obce v CHKO Třeboň. Také zařazení města Suchdol nad Lužnicí lze považovat za odpovídající, neboť i přes přítomnost výrobních podniků a živnostníků (EATON) je město a jeho místní části obklopeno většími plochami lesa. Významný je výrazný výskyt vodních ploch (jezera i tekoucí splavné – Lužnice), tedy značný rozsah rekreačního potenciálu. Současně je významný rozsah využitelných ploch k rekreaci s minimem stacionárních emitorů znečištění tvoří dosud ne zcela využitý potenciál umožňující harmonizace ochrany přírody a krajiny a kultivovaných rekreačních a turistických aktivit, který je zatím ne zcela využit.

Definování ekonomického potenciálu clusterů

Po zařazení jednotlivých obcí jihočeského regionu do navržených clusterů se přistoupilo k určení – vymezení signifikantních, znaků, mající vliv na cluster z hlediska podnikatelského potenciálu. Pro tento účel byl použit Index progresivity ekonomické struktury (IPES) označený řešiteli za rozhodující územní index, který zásadním způsobem určuje socioekonomickou diferenciaci jednotlivých regionů, ale i obcí v České republice. Jeho konstrukce byla popsána v části analýzy ekonomického potenciálu venkovského prostoru.

S využitím metody zpětné krokové regrese byly testovány čtyři shlukové Clustery – modely:

- Shlukový ekonomický Cluster 1
- Shlukový sociální Cluster 2
- Shlukový infrastrukturální Cluster 3
- Shlukový environmentální Cluster 4

U každého modelu byly posuzovány:

- a) hodnoty signifikantních proměnných,
- b) těsnost vícenásobné závislosti v rámci testovaného modelu,
- c) určení intenzity působení testovaných faktorů (pozitivní-znaménko + a negativní – znaménko -) vliv na testovací index), sloupec Beta.,
- d) charakteristika jednotlivých signifikantních proměnných.

Z důvodu omezeného rozsahu bude v plném rozsahu prezentován postup analýzy Modelu Cluster 1 ekonomický pilíř.

Z dosažených výsledků testování použitou metodou u modelu Cluster 1 bylo zjištěno, že na model Cluster 1 (viz. tabulka 6) tedy cluster ekonomický, působí signifikantně čtyři vysvětlující proměnné, jak vyplývá z údajů v tabulce 2. Výsledný regresní model pro Cluster 1 je následující:

Výsledný tvar regresní funkce je následující:

$$\hat{y} = 2,541 - 0,003x_1 + 0,004x_2 + 0,001x_3 + 0,005x_4$$

Přičemž:

$\hat{y}$ - výběrová (empirická) regresní funkce – kompletní model. Jednotlivé koeficienty β_i jsou pro každý ukazatel v tabulce označeny jako *Estimates Beta*.

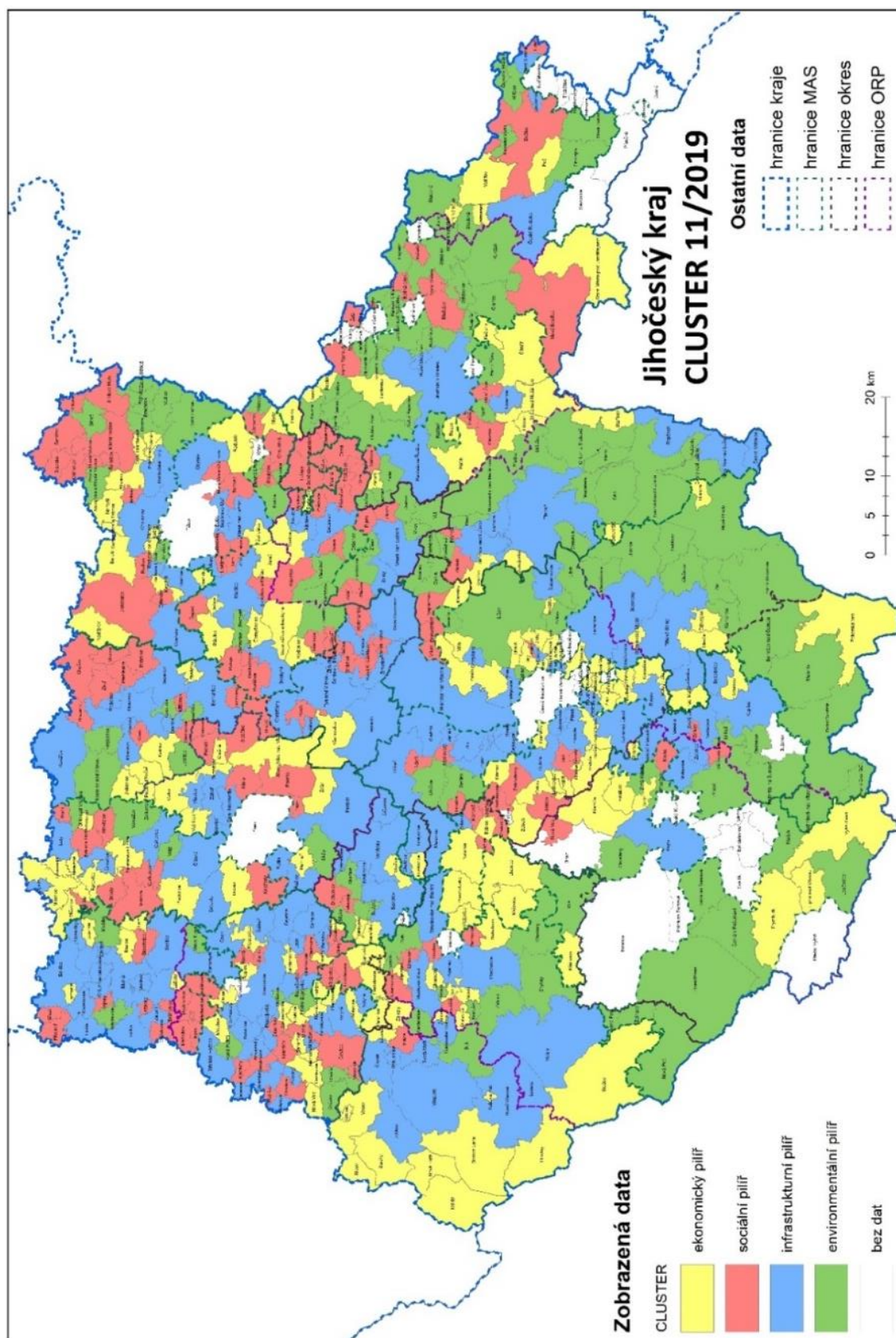
x_1 = K204 Rodáci

x_2 = K302 Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu

x_3 = K305 Obyvatelé žijících v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci

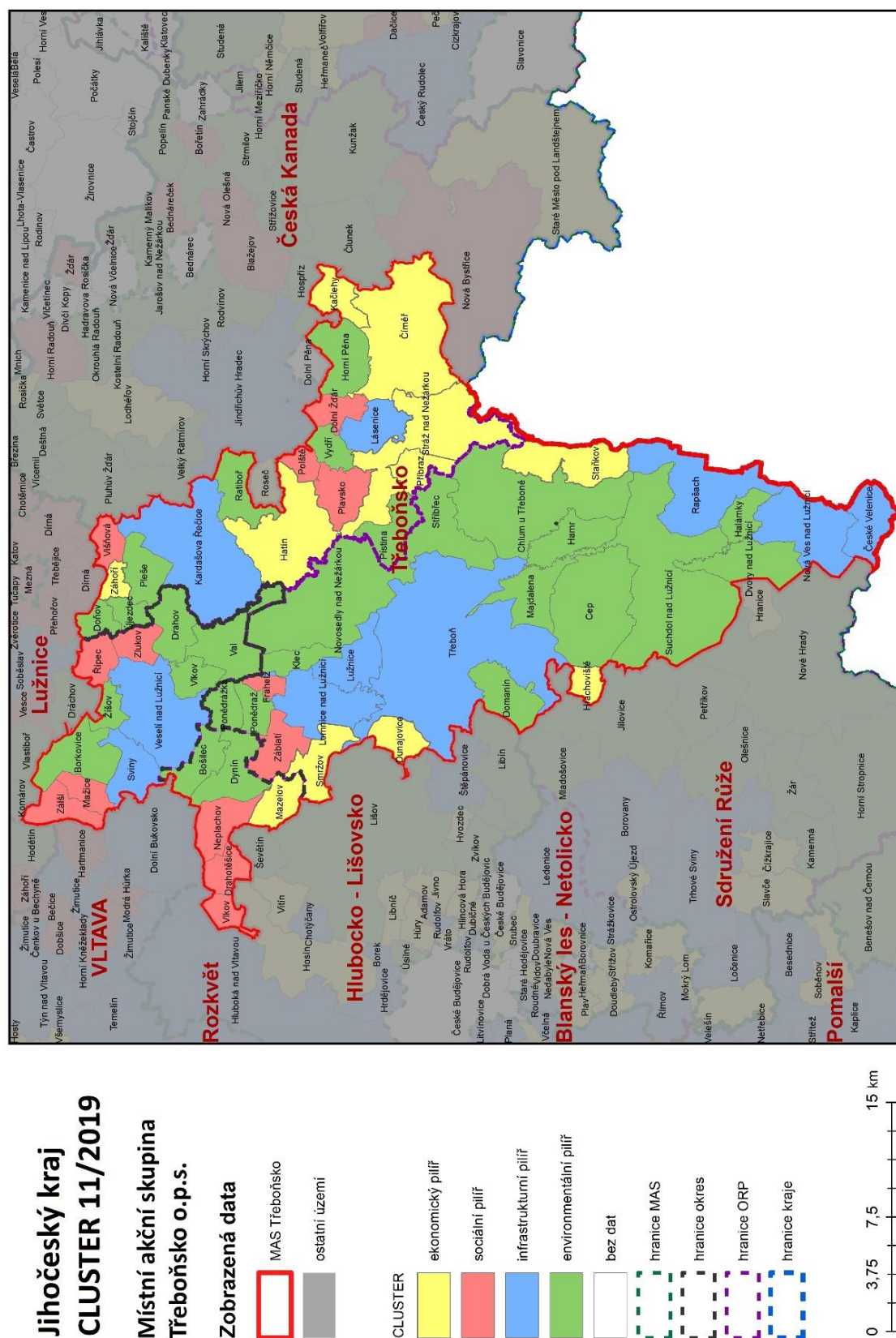
x_4 = K403 Podíl vodních ploch

Obrázek 6: Mapa rozdělení obcí jihočeského regionu do clusterů ekonomického, sociálního, infrastrukturálního a environmentálního

Zdroj: vlastní tvorba.

Obrázek 7: Mapa rozdělení obcí MAS Třeboňsko do clusterů ekonomického, sociálního, infrastrukturalního a environmentálního

Zdroj: vlastní tvorba.

Definování ekonomického potenciálu clusterů

S využitím regresní rovnice byla analyzována vstupní data za jednotlivé vstupní faktory x_1 až x_4 . Výstupy z provedené analýzy uvádí Tabulka 11.

Tabulka 11: Model Cluster 1 ekonomický pilíř – vstupní data

$\text{model} = I_m + (K_{101} \sim \text{Počet obyvatel} + K_{201} + K_{202} + K_{203} + K_{204} + K_{205} + K_{206} + K_{207} + K_{301} + K_{302} + K_{303} + K_{304} + K_{305} + K_{306} + K_{307} + K_{308} + K_{309} + K_{310} + K_{311} + K_{401} + K_{402} + K_{403} + K_{404} + K_{405} + K_{406} + K_{407}, \text{data} = M_0[\text{Clusters} = 1])$						
step=ols step backward p(model.prem=0.05)						
Backward Elimination Method						
Candidate Terms:						
Počet obyvatel	K205	K303	K308	K402		
K201	K206	K304	K309	K403		
K202	K207	K305	K310	K405		
K203	K301	K306	K311	K406		
K204	K302	K307	K401	K407		
Notes: We are eliminating variables based on p value...						
Variables Removed:						
K303	K405	K301	K206	K402	K306	K205
Počet obyvatel	K401	K304	K309	K207	K311	K203
K201	K407	K406	K310	K307	K308	K202
Notes: No more variables satisfy the condition of p value = 0.05						

Zdroj: vlastní tvorba.

Legenda:

KOD Ekonomický pilíř

- K101 Index progresivity ekonomické struktury
- K102 Trend indexu progresivity ekonomické struktury
- K103 Míra podnikatelské aktivity
- K104 Rekreační potenciál v rekreační zóně

KOD Sociální pilíř

- K201 Hustota zalidnění
- K202 Stárnutí populace (nárůst počtu seniorů) - Trend indexu stáří
- K203 Trend indexu ekonomického zatížení
- K204 Rodácký index ekonomického zatížení
- K205 Trend nárůstu počtu obyvatel s vysokoškolským vzděláním
- K206 Trend nezaměstnanosti
- K207 České občanství

KOD Sociální pilíř – Institucionální a infrastrukturní pilíř

- K301 Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny
- K302 Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu
- K303 Dostupnost území ze silnic I. třídy a vyšších tříd komunikací
- K304 Dostupnost železničních stanic
- K305 Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci
- K306 Vybavenost mateřskými školami

T A Projekt TL01000349 „Stabilizace a rozvoj MSP ve venkovském prostoru“
je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu Éta

K307	Vybavenost základními školami
K308	Dostupnost středních škol s maturitou
K309	Dostupnost domovů pro seniory
K310	Vybavenost ordinací praktického lékaře pro dospělé
K311	Dostupnost nemocnic a ambulantních zařízení
KOD	Environmentální pilíř
K401	Produkční schopnost půdního fondu
K402	Ekologická fragmentace
K403	Podíl vodních ploch
K404	Chemický stav povrchových vod
K405	Trend zornění půdy
K406	Zóny ohrožení lesa
K407	Trend měrné územní emise ze stacionárních zdrojů

Tabulka 12: Final Model Output

Model Summary							
R	0,545	Root Mean Square Error (RMSE)		0,108			
R-Squared	0,297	Coef. Var		4,345			
Adj. R-Squared	0,280	Mean Square Error (MSE)		0,012			
Pred R-Squared	0,253	Mean Absolute Error (MAE)		0,078			
ANOVA							
	Sum of Squares	DF	Mean Square	F	Sig.		
Regression	0,809	4	0,202	17,355	0,000		
Residual	1,911	164	0,012				
Total	2,720	168					
Parameter Estimates							
model	Beta	Std. Error	Std. Beta	t	Sig	lower	upper
(Intercept)	2,541	0,049	-	51,781	0,000	2,444	2,638
K204	-0,003	0,001	-0,244	-3,513	0,001	-0,005	-0,002
K302	0,004	0,001	0,291	4,286	0,000	0,002	0,006
K305	0,001	0,000	0,184	2,677	0,008	0,000	0,002
K403	0,005	0,002	0,207	3,115	0,002	0,002	0,008

Zdroj: vlastní tvorba.

Dílčí závěr

- Existují pevné vazby mezi jednotlivými testovanými proměnnými.
- Společným působením všech vysvětlujících proměnných (Rodáci, Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu, Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci a Podíl vodních ploch) je možno vysvětlit 28 % variability vysvětlované proměnné indexu progresivity ekonomické struktury u modelu Cluster 1 ekonomický pilíř.
- Pozitivní vliv na testovaný Cluster 1 mají faktory: Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu, Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci a Podíl vodních ploch. Záporně zde působí faktor rodáci.

- Z provedené analýzy obcí MAS Třeboňsko zařazených do Cluster 1 Ekonomický pilíř vyplývá, že velmi pozitivní vliv na tento pilíř je u proměnné Dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu u obcí Stráž a Číměř se 6 spoji o sobotě. U ostatních obcí byla dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v sobotu podprůměrná, nebo žádná. Dalším pozitivním faktorem byla proměnná Obyvatelé žijící v trvale obydlených bytech napojených na vodovod, plynovod a veřejnou kanalizaci. Zde lze konstatovat, že velmi dobrou úroveň vybavenosti obcí technickou infrastrukturou vykazují obce Hatín, Smržov, sníženou úroveň pak obce Číměř, Příbraz a Stráž nad Nežárkou.
- Posledním faktorem, který má pozitivní vliv na podnikatelský potenciál v obci ekonomického pilíře, byl identifikován u proměnné Podíl vodních ploch. Většina obcí zde dosahuje nadprůměrných hodnot v porovnání s průměrem České republiky a lze konstatovat, že podíl vodních ploch výrazně a pozitivně působí na rozvoj rekreace, stejně tak je zde potenciál pro rozvoj komerčního i sportovního rybářství, příznivé podmínky jsou pro aquatické biosystémy. Dostatek vodních ploch je přímo propojen s potenciálem přírodních zdrojů v území, naopak negativní vliv byl analyzován u indikátoru rodáci, který se nejvíce projevil u obcí Stráž nad Nežárkou a Staňkov. V těchto obcích mohou rodáci negativně působit na rozvoj dané obce v důsledku setrvávání na tradičních hodnotách, snižování podílu vysokoškolsky vzdělaných lidí i mírnému, ale trvalému odchodu občanů do sídel vyšší kategorie.

Obdobný postup byl aplikován u ostatních tří pilířů. Průnikem výstupů z analýzy všech tří pilířů lze pak vymezit souhrnnou mapu potenciálu obcí za zvolený územní celek. U každé obce pak lze stanovit její potenciální vzorec z ukazatelů, jež obsahují jednotlivé pilíře a jejich procentuální zastoupení. Celková potenciální kapacita obcí je rovna 100 %. Zastoupení jednotlivých pilířů je pak dáno jejich % podílem, tuto agregaci lze zajistit za další územní jednotky jako MAS, okresy, regiony apod. Tyto výstupy z hlediska limitujícího rozsahu nejsou uvedeny, jsou uloženy u autorky manuálu.

Analýza faktorů podmíněnosti v Jihočeském kraji

Sociálně-ekonomická transformace, která probíhala v mnoha postkomunistických státech, měla vliv na dynamicky se rozvíjející proces v těchto zemích s diferenciací trendy. Právě tento proces mnohdy způsobuje disparity v jednotlivých regionech, vytváří vztahy a vazby, často protichůdné s tím, že v regionech dochází k prostorově sociálně-ekonomické polarizaci. Uvedené procesy se svými dopady jsou demonstrovány na příkladu jihočeského regionu, respektive na území MAS. Prostřednictvím metod korelační analýzy autorka prokazuje podmíněnost zkoumaných indikátorů v zájmovém území. Byly analyzovány jednotlivé vazby a vztahy sociálně-ekonomických, infrastrukturálních a přírodních faktorů na vznik disparit v jednotlivých MAS. Za hlavní faktory vznikajících disparit v rámci regionu, respektive příslušných MAS byly prokázány například vztahy mezi progresivitou ekonomické struktury a hustotou zalidnění, nebo mezi demografickou strukturou regionu a infrastrukturou, které ve svém důsledku způsobují diferenciaci regionů.

Obrázek 8: Matice korelace zavislosti indikátorů

Proměnná	K101	K102	K103	K104	K201	K202	K203	K204	K205	K206	K207	K301	K302	K303	K304	K305	K306	K307	K308	K309	K310	K311	K401	K402	K403	K404	K405	K406	K407
K101	1,00	0,10	0,14	0,21	0,53	-0,01	-0,02	-0,36	0,18	-0,05	-0,25	0,44	0,47	-0,14	0,22	0,27	0,30	-0,24	-0,17	0,25	-0,17	0,07	0,26	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
K102	0,10	1,00	0,00	-0,06	-0,23	-0,06	-0,08	0,02	0,02	-0,08	0,08	-0,17	-0,19	0,11	0,13	-0,09	-0,15	-0,17	0,01	0,06	-0,17	0,02	-0,05	-0,15	0,03	0,01	0,07	0,00	0,04
K103	0,14	0,00	1,00	0,10	-0,04	-0,10	-0,07	-0,12	0,24	0,02	-0,03	0,05	0,01	0,01	0,03	-0,05	-0,11	-0,05	-0,08	-0,17	0,02	0,02	0,03	-0,03	-0,06	0,08	0,00	0,00	0,10
K104	0,21	-0,06	0,10	1,00	0,03	0,16	0,04	-0,18	-0,01	0,08	-0,16	0,19	0,20	0,15	0,02	0,12	0,26	0,31	0,14	0,15	0,23	0,05	0,12	-0,04	-0,07	-0,15	-0,28	-0,46	0,06
K201	0,53	0,23	-0,04	0,03	1,00	-0,03	0,05	-0,11	0,14	-0,01	-0,14	0,58	0,50	-0,25	-0,27	0,39	0,41	0,37	-0,39	-0,29	0,30	-0,34	0,02	0,38	0,06	-0,06	-0,11	0,11	-0,44
K202	-0,01	-0,06	-0,10	0,16	-0,03	1,00	0,40	-0,11	-0,19	0,00	-0,16	0,08	0,07	0,01	0,12	0,07	0,13	0,13	0,13	0,09	0,12	0,05	0,02	-0,03	-0,06	-0,04	-0,13	0,00	-0,13
K203	-0,02	-0,08	-0,07	0,04	0,06	0,40	1,00	-0,01	-0,05	0,03	-0,08	0,04	0,06	-0,07	-0,02	0,09	0,04	0,04	0,01	0,05	0,06	0,07	0,02	0,03	0,00	0,00	-0,02	-0,07	0,00
K204	-0,36	0,02	-0,12	-0,18	-0,11	-0,11	-0,01	1,00	-0,09	0,00	0,35	-0,08	-0,17	0,13	0,14	-0,19	-0,04	-0,02	0,13	0,07	-0,03	0,07	-0,10	-0,11	-0,06	0,06	0,05	0,08	-0,11
K205	0,18	0,02	0,24	-0,01	0,14	-0,19	-0,05	-0,09	1,00	-0,02	0,05	0,09	0,14	-0,01	0,02	0,07	0,02	-0,03	-0,11	-0,07	-0,06	-0,17	0,01	0,07	-0,01	-0,02	-0,04	0,05	-0,02
K206	-0,05	-0,08	0,02	0,08	-0,01	0,00	0,03	0,00	-0,02	1,00	0,02	0,04	0,03	-0,02	0,00	0,03	0,02	-0,01	-0,04	-0,08	-0,02	-0,01	0,03	0,06	-0,11	0,04	-0,02	-0,05	0,04
K207	-0,25	0,08	-0,03	-0,16	-0,14	-0,16	-0,08	0,35	0,05	0,02	1,00	-0,22	-0,28	0,15	0,19	-0,14	-0,17	-0,17	0,06	0,02	-0,18	0,07	-0,14	-0,17	-0,04	0,10	0,13	0,07	0,06
K301	0,44	-0,17	-0,05	0,19	0,58	0,08	0,04	-0,08	0,09	0,04	-0,22	1,00	0,81	-0,20	-0,31	0,30	0,48	0,55	-0,17	-0,11	0,45	-0,20	0,09	0,56	0,13	-0,27	-0,19	0,01	-0,28
K302	0,47	-0,19	0,05	0,20	0,50	0,07	0,06	-0,17	0,14	0,03	-0,28	0,81	1,00	-0,20	-0,40	0,28	0,39	0,44	-0,17	-0,08	0,36	-0,16	0,10	0,54	0,09	-0,25	-0,20	-0,03	-0,21
K303	-0,14	0,11	-0,01	0,15	-0,25	0,01	-0,07	0,13	-0,01	-0,02	0,15	-0,20	-0,20	1,00	0,46	-0,10	-0,01	-0,02	0,29	0,25	-0,04	0,18	0,02	-0,40	-0,22	0,04	-0,01	-0,19	0,10
K304	-0,22	0,13	0,01	0,02	-0,27	-0,01	-0,02	0,14	0,02	0,00	0,19	-0,31	-0,40	0,46	1,00	-0,17	-0,11	-0,13	0,30	0,23	-0,09	0,20	-0,02	-0,36	-0,09	0,10	-0,03	-0,10	0,07
K305	0,27	-0,09	0,03	0,12	0,39	0,12	0,09	-0,19	0,07	0,03	-0,14	0,30	0,28	-0,10	-0,17	1,00	0,30	0,31	-0,15	-0,11	0,23	-0,20	0,10	0,19	0,03	-0,09	-0,01	-0,03	-0,14
K306	0,26	-0,15	-0,05	0,26	0,41	0,07	0,04	-0,04	0,02	0,02	-0,17	0,48	0,39	0,01	0,11	0,30	1,00	0,67	-0,04	-0,01	0,51	-0,07	0,09	0,18	0,09	-0,22	-0,15	-0,12	-0,24
K307	0,30	-0,17	-0,11	0,31	0,37	0,13	0,04	-0,02	-0,03	-0,01	-0,11	0,55	0,44	0,02	-0,13	0,31	0,67	1,00	0,04	0,06	0,68	-0,04	0,10	0,20	0,07	-0,29	-0,17	-0,13	-0,19
K308	-0,24	0,01	-0,05	0,14	0,39	0,13	0,01	0,13	-0,11	-0,04	0,06	-0,11	-0,17	0,29	0,30	-0,19	-0,04	0,04	1,00	0,66	0,07	0,51	0,07	-0,17	-0,03	0,01	0,01	-0,18	0,21
K309	-0,17	0,06	-0,08	0,15	-0,29	0,13	0,05	0,07	-0,07	-0,08	0,02	-0,11	-0,08	0,25	0,23	-0,11	-0,01	0,06	0,66	1,00	0,06	0,32	0,01	-0,16	-0,04	-0,05	-0,06	-0,15	0,16
K310	0,25	-0,17	-0,11	0,23	0,30	0,09	0,06	-0,03	-0,06	-0,02	-0,18	0,45	0,36	-0,04	-0,09	0,23	0,51	0,68	0,07	0,06	1,00	0,05	0,08	0,17	0,14	-0,26	-0,14	-0,06	-0,15
K311	-0,17	0,02	-0,07	0,05	-0,34	0,12	0,07	0,07	-0,17	-0,01	0,07	-0,20	-0,16	0,18	0,20	-0,20	-0,07	-0,04	0,51	0,32	0,05	1,00	0,08	-0,14	0,07	-0,03	0,07	-0,24	0,13
K401	0,07	-0,05	0,03	0,12	0,02	0,05	0,02	-0,10	0,01	0,03	-0,14	0,09	0,10	0,02	0,02	0,10	0,09	0,10	0,07	0,01	0,08	0,08	1,00	0,04	-0,06	-0,04	-0,04	0,34	0,04
K402	0,26	-0,15	-0,03	-0,04	0,38	0,02	0,03	-0,11	0,07	0,06	-0,17	0,56	0,54	-0,40	-0,36	0,19	0,18	0,20	-0,17	-0,16	0,17	-0,14	0,04	1,00	0,14	-0,23	-0,06	0,06	-0,11
K403	0,11	0,03	-0,06	-0,07	0,06	-0,03	0,00	-0,06	-0,01	-0,11	-0,04	0,13	0,09	-0,22	0,09	0,03	0,09	0,07	-0,03	-0,04	0,14	0,07	-0,06	0,14	1,00	-0,32	0,02	0,13	0,00
K404	-0,15	0,01	0,08	-0,15	-0,06	-0,06	0,00	0,06	-0,02	0,04	0,10	-0,27	-0,25	0,04	0,10	-0,09	-0,22	-0,29	0,01	-0,05	-0,26	-0,03	-0,04	-0,23	-0,32	1,00	0,09	0,12	-0,04
K405	-0,13	0,07	0,00	-0,28	-0,11	-0,04	-0,02	0,05	-0,04	-0,02	0,13	-0,19	-0,20	-0,01	-0,03	-0,01	-0,15	-0,17	0,01	-0,06	-0,14	0,07	-0,04	-0,06	0,02	0,09	1,00	0,15	0,03
K406	0,01	0,00	0,00	-0,46	0,11	-0,13	-0,07	0,08	0,05	-0,05	0,07	0,01	-0,03	-0,19	-0,10	-0,03	-0,12	-0,13	-0,18	-0,15	-0,06	-0,24	-0,34	0,06	0,13	0,12	1,00	-0,01	0,00
K407	-0,09	0,04	0,10	0,06	-0,44	0,00	0,00	-0,11	-0,02	0,04	0,06	-0,28	-0,21	0,10	0,07	-0,14	-0,24	-0,19	0,21	0,16	-0,15	0,13	0,04	-0,11	0,00	-0,04	0,03	-0,01	1,00

Zdroj: vlastní tvorba.

Dílčí závěr

a) Ekonomický pilíř versus sociální pilíř

V ekonomickém pilíři byla vysledována závislost mezi indikátorem progresivity ekonomické struktury a hustotou zalidnění.

Lze uvést, že většina hospodářsky slabých, venkovských obcí, některé z nich mohou nést i znaky perifernosti, perifernosti dlouhodobé (venkovském prostoru v blízkosti středočesko-jihočeské administrativní hranice – MAS Blatensko, MAS Brána Písecká a MAS Krajina Srdce, MAS Střední Povltaví, MAS Vltava). Taková území se pak obecně vyznačují nízkou hustotou zalidnění a trvalým odlivem obyvatelstva. S tímto ukazatelem úzce souvisí i další indikátor „Rodáci“, tedy podíl osob narozených v obci trvalého bydliště. Z dosažených výsledků bylo vysledováno, že tuto závislost opět potvrzují regiony MAS Krajina Srdce, MAS střední Povltaví a MAS Blatensko a nyní i periferní region MAS Česká Kanada, který administrativně sousedí s regionem Vysočina. U regionu MAS Brána Písecká nebyla závislost prokázána, důvodem může být nárůst nových podnikatelských lokalit v této oblasti vyšší stěhování do tohoto regionu, za pracovními pobídkami. Ve většině těchto regionů došlo i k nárůstu počtu seniorů, dá se tedy usuzovat, že v těchto regionech se projevují tradiční sousedské vztahy a významně zde sílí aktivita venkovských komunit.

b) Ekonomické pilíř versus infrastrukturální pilíř

Dalším indikátorem, který ovlivňuje progresivitu ekonomické struktury, je dopravní obslužnost území hromadnou dopravou v pracovní dny, resp. v sobotu. Nejhorší na tom je MAS Lužnice, jehož průměrný počet spojů za den je 23 v sobotu 4, následuje opět MAS Blatensko s 29 (4) spoji se stejným výsledkem pak překvapivě region MAS Třeboňsko 29 (7) a MAS Krajina Srdce 33 (7) a MAS Strakonicko 33 (4) a naopak nejlépe jsou na tom MAS Lužnicko, MAS Hlubocko-Lišovsko, MAS Sdružení Růže a MAS Pomalší. Ze získaných výsledků, lze tedy poukázat na možnost přímé vazby podnikatelské struktury, koncentrace firem a pracovních příležitostí, vyšší mírou služeb na atraktivitu sídel a regionů. Také lze ze získaných mapových podkladů ověřit, že velikost sídel úzce koreluje s velikostí podniků. A též je možné vysledovat, že okolo velkých sídel vzniká procesem suburbanizace rozvoj menších sídel, kde je patrný nárůst spojů především v pracovní dny.

c) Ekonomický pilíř versus environmentální pilíř

Přírodní potenciál pro rekreaci a zonaci lesa. Byla prokázána funkčnost lesů, (Vyskot, 2000), respektive změny na těchto funkcích u lesního ekosystému. Zonace lesa má vliv na sociálně-rekreační potenciál lesa. Tento potenciál lze kvantifikovat. Nejvyšší sociálně – rekreační potenciál je například u lesů národních parků, nebo lázeňských lesů. Naopak nejnižší hodnotu mají lesy antropogenně degradované. Z analyzovaných výsledků vyplývá, že nejvyšší přírodní potenciál pro rekreaci mají regiony MAS Šumavsko, MAS Rozkvět, MAS Sdružení Růže a MAS Česká Kanada. Naopak nejhorší jsou na tom MAS Blatensko, MAS Strakonicko a MAS Vodňanská ryba.

d) Sociální pilíř versus infrastrukturální pilíř

V sociálním pilíři byla signifikantně vysledována závislost mezi demografickou strukturou a infrastrukturou. Nutley 1998, Dargay 2002, Farrington a Farrington 2005, McDonagh 2006, Marada, Hudeček 2006, Květoň 2006).

Demografické činitele nepochybně patří mezi ukazatele ovlivňující dostupnost veřejné dopravy v regionech a obcích. Příkladem mohou být tzv. odlehlé lokality, ať již se jedná o slabé venkovské oblasti, nebo periferní venkov, většinou malá sídla s nízkou hustotou obyvatel, které jsou velmi často doprovázeny i dopravní nedostupností. Právě periferní poloha sídla je jednou z vnějších příčin, která nepřímo ovlivňuje lokalizaci základních služeb a pracovních příležitostí. Lze jmenovat například MAS Třeboňsko 29(7) a MAS Krajina srdce 33 (7) spojů, kde platí tato signifikance, a to jak pracovních dnech, tak o sobotě.

Významné závislosti lze nalézt také mezi mírou počtem spojů veřejné autobusové dopravy a populační velikostí sídla. Byla zde prokázána přímá závislost a lze indikovat přímou míru mezi vyšší mírou obslužnosti hromadnou dopravou a vyšším počtem obyvatel v sídlech. Tato závislost nebyla potvrzena u železniční dopravy. Což lze vysvětlit tím, že neprobíhá masová výstavba železničních tratí tak, jak je tomu u silnic, pouze dochází k jejich modernizaci. Zajímavé je zmínit fakt, že nebyla prokázána závislost nezaměstnanosti na dopravní infrastruktuře. (viz Inhlafeldt a Sjoquist 1998) Což může být výsledkem relativně značně auto – mobilizovaného venkova v reakci na snížení počtu spojů veřejné autobusové, nebo železniční dopravy v 90. letech. Je tedy zřejmé, že periferní venkovské regiony stejně jako strukturálně postižené oblasti trpící vysokou nezaměstnaností jsou méně automobilizované a veřejná hromadná doprava zde má i svůj sociální význam.

e) Závislosti indikátorů infrastrukturálního pilíře na environmentální pilíř

Jako vysoce významným činitelem se na základě analýze získaných výsledků ukázala vliv ekologické fragmentace na dopravní obslužnosti. Bylo prokázáno, že vyšší fragmentace sídelního systému (roztržitést obcí, tj. více místních částí) negativně ovlivňuje zajištění dopravní obslužnosti veřejnou dopravou a naopak. Bylo také prokázáno, že na úrovni základních sídelních jednotek dochází k dopravní exkluzi obyvatel, která je způsobena nedostupností veřejné dopravy, a tedy neexistencí dopravní alternativy.

f) Reciproční závislosti v infrastrukturálním pilíři

Z výsledků provedené analýzy byla prokázána vzájemná interakce mezi dopravní obslužností a počtem základních škola mateřských škol. (Hulík, Tesárková, 2009). Lze potvrdit vztah prostorového vyloučení, tzn. nízký počet spojů do odlehlých míst s nízkou hustotou obyvatel na obyvatele tzv. sociálně vyloučené (například děti a mladistvé). Prostorová exkluze je specifickým případem, kdy vzdálenost lokalit v území je v přímém vztahu doprovázena velmi často s dopravní nedostupností. Právě periferní poloha sídla je jednou z vnějších příčin, kterou nelze ovlivnit dostupnost veřejných služeb (MŠ a ZŠ). Děti a mladiství, kteří nemají řidičské oprávnění a nemohou přímo ovlivnit lokalizaci základních veřejných služeb (počet spojů). Mezi neovlivnitelné faktory patří také věk obyvatel, který determinuje jejich dopravní možnosti.

g) Reciproční závislosti v sociálním pilíři

Vzájemné závislosti bylo možné zjistit i u indikátorů sociálního pilíře, a to hustota zalidnění s trendem indexu ekonomického zatížení. Lze si z této závislosti dovodit, že čím menší hodnota indexu ekonomického zatížení, tím příznivější je poměr mezi ekonomicky neaktivní a aktivní složkou obyvatel. Respektive nedochází v regionu ke stárnutí obyvatelstva. (Kučerová, Kučera 2008). Indikace této závislosti, kdy je nižší hustota zalidnění a menší hodnota indexu ekonomického zatížení se vyskytuje u regionů MAS Rozkvět a MAS Sdružení Růže. Naopak je tomu v regionech MAS Lužnicko, MAS Strakonicko, MAS Blanský les a MAS Česká Kanada (to jsou typické periferní regiony, kde je tento trend velmi významný).

Nižší závislost bylo také možné vysledovat u indikátoru „rodáci“ a podíl obyvatelstva s českým občanstvím. Tato signifikace se ukázala být velmi závislá u regionů MAS Krajina Srdce a MAS střední Povltaví, kde je vysoký podíl obyvatel narozených v obci trvalého bydliště matky a zároveň tyto regiony vykazují vysoký podíl se státním občanstvím. Naopak je tomu u MAS Pomalší, kde je největší zastoupení obyvatel ze Slovenska a Ukrajiny. Lze se domnívat, že obyvatelé těchto zemí se přestěhovali do tohoto regionu, aby využili příležitosti na pracovním trhu.

h) Reciproční závislosti v environmentálním pilíři

Z provedeného šetření bylo prokázáno, že zde existuje závislost mezi proměnnými v infrastrukturálním pilíři. Bylo prokázáno, že zde existuje míra závislosti mezi zonací lesa a produkční schopností půd. Regiony s nižší hodnotou produkčního potenciálu půdy mají vyšší zónu hrožení lesa. Jako příklad lze uvést regiony MAS Blatensko, MAS Střední Povltaví, MAS Brána Písecka, MAS Krajina srdce, MAS Vodňanská ryba, MAS Strakonicko. Naopak regiony je vyšší produkční potenciál půdy mají nižší zóny ohrožení lesa mezi takto regiony lze zařadit Šumavsko, MAS Sdružení Růže, MAS Rozkvět, MAS Pomalší. Zde je nutné poznamenat, že horské lesy jsou dnes aktuálně ohroženy lýkožroutem smrkovým. Tím je narušena zonace lesa a dochází zde k vyššímu ohrožení těchto lesů v poslední dekádě. Je však nutné poznamenat, že konkrétně na Šumavě, kde je největší zonace lesů v JčK docházelo v posledních minimálně 3000 letech k opakovanému velkoplošnému narušování smrkových porostů, a to s periodou přibližně 180 let (Např. Svobodová Et Al. 2001). Poté většinou úspěšně nastává spontánní obnova lesového ekosystému. (Jonášová Et Prach 2004; Heurich 2009).

7 Shrnutí a závěr

Předložený manuál přináší zcela nový přístup v oblasti hodnocení ekonomického potenciálu území a v nich nacházejících se obcí. Provedená rešerše prokázala, že řada vědeckých pracovišť v tuzemsku i v zahraničí řeší problematiku stabilizace a rozvoje venkovského prostoru. Při řešení se ukazuje jako limitující faktor zajištění funkčnosti malého a středního podnikání v tomto prostoru, který je pro venkov rozhodujícím socioekonomickým akcelerátorem a stabilizátorem. Předpokladem úspěšného řešení rozvoje podnikatelských aktivit je však znalost ekonomického, resp. podnikatelského potenciálu. Je skutečností, že zatím není k dispozici metoda, která by podnikatelský potenciál příslušného území analyzovala, vyhodnotila a předložila k postupnému naplňování. Na tuto skutečnost reagovala autorka manuálu a předkládá k využití nový metodický postup, který reaguje na reálnou narůstající potřebu řídicí, tedy státní správy a samosprávy, tak samotné uživatelské praxe, tedy zejména MSP. Výsledky z ověření v uživatelské praxi, zejména pak v rámci MAS v jihočeském regionu naznačují její vhodnost jak po odborné stránce, tak i v oblasti aplikační.

Samotný manuál sestává ze dvou základních částí s podrobným vnitřním členěním. První část je zaměřena na územní analýzu venkovského prostoru z hlediska jeho ekonomického potenciálu. Metoda je vystavěna na celosvětově uznávané vědecké teorii antropoeologického vymezení území jako systému. V navrženém postupu je respektována vzájemná podmíněnost tří základních subsystémů a to: výrobního, ekonomického a přírodně-sociálního, jehož celková hodnota je 100 %. Venkovský prostor, tedy testované území jihočeského regionu se vyznačuje převažujícím zastoupením subsystému přírodně-sociálního (50-60 %), ekonomického (15-20 %) a výrobního (35-20). S ohledem na tuto klasifikaci (je součástí jiné vědecké práce autorů) byl navržen prezentovaný postup. Souhrnný ekonomický potenciál sestává se čtyř dílčích potenciálů, respektující výše uvedenou antropoeologickou teorii území. Výstupem je pak klasifikace území dle ekonomického potenciálu vyjádřený podílem, zastoupením jednotlivých indexů v souhrnném indexu, tedy silné, střední a nevýznamné zastoupení. Klasifikací jednotlivých proměnných v příslušných indexech s vymezením pozitivního, resp. negativního působení, nám dává možnost správně nastavit strategický směr rozvoje testované územní jednotky (region, okres, MAS, K.ú. apod.) Výstupy z řešení současně vytvářejí reálný a využitelný podklad pro strategický rozvoj území v souladu s jeho přirozenou daností a s možností co nejefektivněji nasměrovat využitelný kapitál (ekonomický, finanční, technologických, lidský, společenských apod.). Lze předpokládat i využití v rámci územního plánování i v oblasti lokalizace dotačních zdrojů či nasměrování podpůrných programů státu.

Nedílnou součástí a ve shodě z výše uvedeným vědeckým přístupem ke krajině je i analýza potenciálu venkovských obcí. Potenciál obcí je nedílná součást celkového potenciálu území, nejedná se však o součet, ale o průnik výrobních, ekonomických a přírodních daností. Metoda vychází obdobně jako u prvního postupu ze čtyř pilířů (ekonomický, infrastrukturální, sociální a environmentální). V jiných regionech o jiném potenciálním vzorci je nutno testovací pilíře upravit s ohledem na charakter území. Na základě shlukové analýzy lze pak vymezit souhrnnou mapu potenciálu obcí za zvolený územní celek. U každé obce pak lze stanovit její potenciální vzorec z prvků jednotlivých pilířů s jejich % zastoupením. Celková potenciální kapacita obcí je rovna 100 %. Zastoupení jednotlivých pilířů je pak dáno jejich % podílem, tuto agregaci lze zajistit za další územní jednotky, jak je uvedeno výše. *Celkový potenciál území je pak vyprojektován jako integrál potenciálu území a potenciálu příslušných obcí s limitou očekávaných prorůstových a stabilizačních zásahů samosprávy a státní správy.*

Autorka si je vědoma, že se jedná o první aproximaci výsledků, skutečnosti, že některé oblasti metodického postupu musí být zpřesněny a zejména, že musí být navržený postup ověřen v daleko širším měřítku. Zpřesnit je potřebné i samotný soubor sekundárních dat, zajistit jejich doplnění a prohloubení sběrem primárních dat s přednostním využitím přístupných databázových souborů. Prezentované výstupy mohou přispět k otevření široké vědecké diskuse k řešené problematice, kterou tato problematiku již delší dobu postrádá. Za každé připomínky, poznámky, náměty a postoje autorka manuálu předem děkuje.

Použitá literatura

AG FUNDER. (2017). Year in Review 2017: AgFunder AgriFood Tech Investing Report. [online]. Available at: <https://research.agfunder.com/2017/AgFunder-Agrifood-Tech-Investing-Report-2017.pdf>

AMMIRATO, S., FELICETTI, A., M., DELLA GALA, M., FREGA, N. (2017). Sustainable Development for Rural Areas: A Survey on the Agritourism Rural Networks. Collaboration in a data-rich world. 506, 564-574. 10.1007/978-3-319-65151-4_50

AZHAMAN, I., PETRYSHCHENKO, N. (2019). Development of construction investment in the rural area. Baltic journal of economic studies. 5(2), 1-9. 10.30525/2256-0742/2019-5-2-1-9

BARCZYK, J., MUSIAL, W., ZUKOVSKIS, J. (2019). Barriers and opportunities to the development of small business in rural areas. Management theory and studies for rural business and infrastructure development. 41(1), 114-125. ISSN 2345-0355. DOI 10.15544/mts.2019.11

BEDNÁOVÁ, D., PARMOVÁ, D. (2003). Malé a střední podnikání. České Budjovice. ISBN 807040-625-9

BERAN, V.; FRKOVÁ, J. (2003). The Role of SMEs in the Regional Development of the Czech Republic. In: Regional Economic Growth, SMEs and the Wider Europe. England: ASHGATE Publishing Limited.

BOIKO, V. (2017). Determinants of development of small and medium enterprises in the region of Kherson, Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal, vol. 3(2), June.

BOSWORTH, G., TURNER, R. (2018). Interrogating the meaning of a rural business through a rural capitals framework. Journal of rural studies. 60, 1-10. DOI 10.1016/j.jrurstud.2018.02.002

BROOKS J. (2014). Policy coherence and food security: the effects of OECD countries' agricultural policies, Food Policy, 44, 88-94.

BROUDER, P., KARLSSON, S., LUNDMARK, L. (2015). Hyper-production: A new metric of multifunctionality. European Countryside, 3, 134–143.

BRYCE B. A. (2010). Characterisation of diversities of rural areas: OECD Rural Typology, OECD [online]. In: RUFUS/TRUST Workshop Diversities of rural areas in Europe and beyond, Hannover, 25. – 26. srpna 2010.

CABRAS, I A MOUNT, M. P. (2017). Assessing the impact of pubs on community cohesion and wellbeing in the English countryside: a longitudinal study. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 29 (1). ISSN 0959-6119

DUBOIS, A. (2016). Transnationalising entrepreneurship in a peripheral region – the translocal embeddedness paradigm. Journal of Rural Studies, 46, 1–11. doi: 10.1016/j.jrurstud.2016.05.003

DYBA, M., GERNEGO, I. (2018). Private social investments as a solution for rural development. Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development. 40, 3 (Oct. 2018), 320–328.

EIMERMANN, M., KARLSSON, S. (2018). Globalising Swedish countrysides? A relational approach to rural immigrant restaurateurs with refugee backgrounds. *Norsk geografisk tidsskrift-norwegian journal of geography*. 72(2), 82-96. 10.1080/00291951.2018.1450781

EISING, R. (2008). Interest groups in EU policy-making", *Living Rev. Euro. Gov.* 3 (4), dostupné on-line: <http://europeangovernance-livingreviews.org/Articles/lreg-2008-4>

ELENA, H., SORINA, M., RUS, D. (2015). A Predictive Model of Innovation in Rural Entrepreneurship. *Procedia Technology*, 19. doi: 10.1016/j.protcy.2015.02.067

GLINKA B., GUDKOVA S. (2008). Sukces w działaniu przedsiębiorców: percepcja, wymiary, implikacje, *Problemy Zarządzania*, 2, pp.101-114

HENDL, J. (2004). Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat. Praha: Portál.

HODINKOVÁ, M., SADOVSKÝ, Z. (2016). The benefits of corporate social responsibility introduction in small and medium-sized enterprises: a systematic review of the literature. *Business: Theory and Practice*. 17, 4 (Nov. 2016), 345-352. DOI:<https://doi.org/10.3846/btp.17.11130>.

HORIUCHI, S. (2017). Entrepreneurs' networks at rural market: developing a creative village in the Yamagata prefecture, Japan. *Economics & sociology*. 10(3), 251-265. 10.14254/2071 – 789X.2017/10-3/18

HYRŠLOVÁ J., KLEČKA, J. (2008). *Ekonomika podniku*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2010, 346 s. ISBN 978-80-86730-54-7

CHLÁDKOVÁ, H. (2009). Komparace vybraných podmínek malého a středního podnikání V ČR a EU. *Acta Universitatis agriculturae et silviculturae Mendelianae*. sv. LVII, č. 3, s. 55–64. ISSN 1211-8516.

CHRISTENSEN, R. (2002). *Plane Answers to Complex Questions: The Theory of Linear Models*, Third Edition. Springer-Verlag, New York.

CHRISTIAN N. O., NAHANGA V., BEČVÁŘOVÁ, V. AND M. CHOVANCOVÁ, (2015). SMEs Growth in the Czech Republic: Some Macroeconomic Perspectives," *Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis*, Mendel University Press, vol. 63(6), p 2077-2084.

IEVOLI, C., BELLIGGIANO, A., MARANDOLA, D., MILONE, P., VENTURA, F. (2019). Information and communication infrastructures and new business models in rural areas: the case of Molise region in Italy. *European Countryside*, 11(4), 475-496. 10.2478/euco-2019-0027

KALANTARIDIS, CH., BIKA, Z. (2006). Local embeddedness and rural entrepreneurship: case-study evidence from Cumbria, England, *Environment and Planning A*, Pion Ltd, London, vol. 38(8), pp. 1561-1579.

KLÍMOVÁ, V. (2007). Regionální podpora podnikání. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 145 s. ISBN 978-80-210-4399-2

KORSGAARD, S., MULLER, S., TANVIG, H., W. (2015). Rural entrepreneurship or entrepreneurship in the rural – between place and space. *International journal of entrepreneurial behaviour & research*. 21(1), 5-26. ISSN 1355-2554. DOI 10.1108/IJEBr-11-2013-0205

T A Projekt TL01000349 „Stabilizace a rozvoj MSP ve venkovském prostoru“
je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury ČR v rámci programu Éta

KSOLL, C., LILLEOR, H., B., LONBORG, J., H., RASMUSSEN, O. D. (2016). Impact of Village Savings and Loan Associations: Evidence from a cluster randomized trial. *Journal of development economics*. 120, 70-85. 10.1016/j.jdevco.2015.12.003

KUBÍČKOVÁ, L., PEPRNÝ, A. (2006). Teoretické aspekty specifi k procesu internacionalizace malých a středních firem v ČR. *Acta Universitatis agriculturae et silviculturae Mendelianae Brunensis*. sv. 55, č. 4, s. 1–15. ISSN 1211-8516.

KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. A KOL. (2006). Světová ekonomika, nové jevy a perspektivy. Praha: C.H. Beck, 319 s. ISBN 80-7179-455-4

KUNEŠOVÁ, H., CIHELKOVÁ, E. (2006). Světová ekonomika. Nové jevy a perspektivy. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 319s. ISBN 80-7179-455-4.

MACHKOVÁ, H. (2004). Mezinárodní marketing. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2006, 205 s. ISBN 80-247-1678-x

MALACH, A. (2005). Jak podnikat po vstupu do EU. 1. vyd. Praha: Grada, 524 s. Expert (Grada). ISBN 80-247-0906-6.

MAYOROVA, T., DOMZAL, Z., GERNEGO, I., DYBA, O. (2019). High-technology investments as a driver of rural productivity. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*. 41(1), 25-32. 10.15544/mts.2019.03

MELOUN, M., MILITKÝ, J. (2012). Interaktivní statistická analýza dat, nakladatelství Karolinum Praha. 9, (2012)

MIKHAYLOV, A. S., MIKHAYLOVA, A. A., LACHININSKII, S. S., & HVALEY, D. V. (2019). Coastal Countryside Innovation Dynamics in North-Western Russia. *European Countryside*, 11(4), 541-562. <https://doi.org/10.2478/euco-2019-0030>, <https://doi.org/10.2478/euco-2019-0030>, <https://doi.org/10.2478/euco-2019-0030>

MILONE, P. & VENTURA, F. (2019). New generation farmers: Rediscovering the peasantry, *Journal of Rural Studies* 65, 43–52. DOI: 10.1016/j.jrurstud.2018.12.009.

MUGLER, J. (2001). Podnikové hospodářství malých a středních podniků I. Plzeň: Západočeská univerzita, 2001, 111 s. ISBN 80-7082-729-7.

MURA, L., KLJUČNIKOV, A., TVARONAVIČIENE, M., ANDRONICEANU, A. (2017). Development Trends in Human Resource Management in Small and Medium Enterprises in the Visegrad Group. *Acta Polytechnica Hungarica*, 14 (7), 105–122

NERUDOVÁ, D., BOHUŠOVÁ, H. (2008). The empirical study of the SMEs position in the process of IFRS for SME application in the Czech Republic. *Ekonomika a vadyba*. č. 1, s. 157–162. ISSN 1822-6515

NEWBERY, R., SIWALE, J. AND HENLEY, A. (2017). Rural entrepreneurship theory in the developing and developed world. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 18 (1), pp. 3-4. ISSN 1465-7503

OLŠOVSKÁ, A., ŠVEC, M. (2017). Use of Psychological Examinations of Employees and Job Applicants in Personnel Management. *Issues of Human Resource Management*, 23–41

OVERBEEK, G., TERLUIN, I. I. J. (2006). Rural Areas Under Urban Pressure. Case Studies of Rural–Urban Relationships Across Europe, Edited by: Overbeek, G. and Terluin, I. J. The Hague: LEI Wageningen UR

PAASI, A. (1986). The Institutionalization of Regions: A Theoretical Framework for Understanding the Emrgence of Regions and the Constituions of Regional Identity. Fennia 164, s. 105-146.

PAASI, A. (2002). Place and region: regional worlds and words. Progress in Human Geography, 26, 6, p. 802–811.

PĚLUCHA, M. (2009). Politika rozvoje venkova v rámci SZP EU: kritická analýza z hlediska územní soudržnosti na úrovni ČR, doktorská disertační práce, Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta, 2009

PĚLUCHA, M. (2011). Venkovský prostor a jeho proměny. In: Wokoun, R., Mates, P., Kadeřábková, J. et al. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011, s. 166, ISBN 978-80-7380-304-9

PĚLUCHA, M. et al. (2012). Venkov na prahu 21. století, 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 319 s. ISBN 978-80-87197-49-3.

PETŘÍČEK, V. (2006). Vývoj podnikatelského prostředí v České republice. Praha: Corona. ISBN 80-903363-6-1.

PLOEG, J. D. VAN DER, BROEKHUIZEN, R. VAN, BRUNORI, G., SONNINO, R., KNICKEL, K. AND OOSTINDIE, H. (2008). Towards a Framework for Understanding Regional Rural Development. In van der Ploeg, J. D. & Marsden, T., eds., Unfolding webs, (pp. 1–28). Assen: Van Gorcum.

RAZVANTA, F. (2019). Conceptual framework for rural business models. Proceedings of the international conference on business excellence. 13(1), 1130-1139. 10.2478/picbe-2019-0099

RELPH, A. (1985). The Last Time: A Metaphor For Leaving*. Australian and New Zealand Journal of Family Therapy, 6: 123-127. doi:10.1002/j.1467-8438.1985.tb01127.

RELPH, E. (1976). Place and Placelessness. London: Pion

RIVZA, B., KRUZMETRA, M. (2017). Through economic growth to the viability of rural space. Entrepreneurship and sustainability issues. 5(2), 283-296. ISSN 2345-0282. DOI 10.9770/jesi.2017.5.2(9)

ROBERTS, E. AND TOWNSEND, L. (2016). The Contribution of the Creative Economy to the Resilience of Rural Communities: Exploring Cultural and Digital Capital. Sociol Ruralis, 56: 197-219. doi:10.1111/soru.12075

RYDVALOVÁ, P. (2011). Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky. Liberec: VÚTS. ISBN 978-80-87184-16-5.

RYDVALOVÁ, P., MARŠÍKOVÁ, K. (2011). Small and medium-sized enterprises in the Czech Republic. Vyd. 1. Liberec: VÚTS, 55 s. ISBN 978-80-87184-27-1.

SHUWEN L., I. CHENG, L. CHEUNG, (2017). The Roles of Formal and Informal Institutions in Small Tourism Business Development in Rural Areas of South China, Sustainability, MDPI, Open Access Journal, vol. 9(7), pages 1-14.

SLAWOMIR J. (2015). Entrepreneurship in the Rural Development Process (Przedsiębiorczość w procesie rozwoju obszarów wiejskich), Problemy Zarządzania, University of Warsaw, Faculty of Management, vol. 13(56), pages 238-250.

SOARE, I., DOBREA, N.C. AND NĂSTASE, M. (2017). The Rural Tourist Entrepreneurship – New Opportunities of Capitalizing the Rural Tourist Potential in the Context of Durable Development. European Journal of Sustainable Development, 6, 231-252.

STEINER, A., TEASDALE, S. (2019). Unlocking the potential of rural social enterprise. Journal of rural studies. 70, 144-154. 10.1016/j.jrurstud.2017.12.021

STRAKA, J., TUZOVA, M. (2016). Factors Affecting Development of Rural Areas in the Czech Republic: A Literature Review. 19th international conference enterprise and competitive environment 2016. 220, 496-505. DOI 10.1016/j.sbspro.2016.05.525

ŠEBESTOVÁ, J., WAGNEROVÁ, E. (2007). Podnikání v malé a střední firmě, 221 s. Skripta, 200 výtisků. ISBN 978-80-7248-441-6.

TOWNSEND, L., WALLACE, C., SMART, A. AND NORMAN, T. (2016). Building Virtual Bridges: How Rural Micro-Enterprises Develop Social Capital in Online and Face-to-Face Settings. Sociologia Ruralis, 56(1), 29-47. <https://doi.org/10.1111/soru.12068>

TUAN, Y. F. (1975). Images and mental maps, Annals of the Association of American Geographers, 65:2, 205-212, DOI: 10.1111/j.1467-8306.1975.tb01031.x

TUAN, Y. F. (1977). Space and Place: The Perspective of Experience, University of Minnesota Press, Minneapolis.

VANĚČEK, D. A P. FÁRA, (2012). Some Essentials Characteristics of Small and Medium Sized Enterprises, Acta Universitatis Bohemiae Meridionales, University of South Bohemia in Ceske Budejovice, vol. 15(2), pp. 83-94.

VEBER, J., SRPOVÁ, J. (2008). Podnikání malé a střední firmy. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 311 s. ISBN 978-80-247-2409-6.

VIRGLEROVA, Z., DOBES, K. AND VOJTOVIC, S. (2016). The perception of the state's influence on its business environment in the SMEs from czech republic. Administratie Si Management Public, (26), pp. 78-96.

VRBKA, J., P. ŠULEŘ A J. HORÁK. (2019). Analysis of companies operating in the construction industry in the Czech Republic based on Kohonen networks – identification of leaders in the field. In Ondřej Dvouletý, Martin Lukeš, Jan Mísař. Proceedings of the 7th International Conference Innovation Management, Entrepreneurship and Sustainability (IMES 2019). 1. vyd. Prague: Oeconomica publishing house, Univ Economics, s. 1017–1028, 12 s. ISBN 978-80-245-2316-3. doi: 10.18267/pr.2019.dvo.2316.0.

WYRZYKOWSKA, B. (2012). Przedsiębiorczość intelektualna jako kompetencja współczesnego menedżera. Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie. Ekonomika i Organizacja Gospodarki, (100), 25–36.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (ve znění pozdějších předpisů)

Seznam zkratk

AESVP	Antropoekologický systém venkovského prostoru
AMSP	Asociace malého a středního podnikání
AEÚC	Antropoekologické územní celky
EU	Evropská unie
DEI	Dílčí ekonomické indexy
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
IES	Trend Indexu ekonomické struktury
IEPVP	Indexu ekonomického potenciálu venkovského prostoru
IRCR	Index rekreace a cestovního ruchu
INXPES	Index progresivity ekonomické struktury
MSP	Malé a střední podnikání
MAS	Místní akční skupiny
MPA	Míra podnikatelské aktivity
NUTS	La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques (územní jednotka)
OPR	Obce s rozšířenou působností
POÚ	Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem
R-squared adjusted	Upravený index determinace
SBR	Metody Stepwise backward regression

Představení autorů

Ing. Petra Pártlová, Ph.D.

Petra Pártlová působí jako odborný asistent na Katedře managementu na Vysoké škole technické a ekonomické v Českých Budějovicích. Její vědeckovýzkumná činnost je zaměřena na problematiku podnikového řízení se specifikací na malé a střední podniky (MSP) a regionální politiku v podmínkách venkovského prostředí. Výzkumné aktivity jsou orientovány na problematiku vlivu vnějšího prostředí na životaschopnost a prosperitu malého a středního podnikání v ČR. V kontextu stále intenzivnějších změn, které zde probíhají, jsou navrhovány změny v jejich podnikové architektuře. Je skutečností, že výrobní a ekonomicko-sociální základnou pro MSP je venkovský prostor, který je předmětem výzkumu v rámci územní regionalistiky.

Bc. Tomáš Novák

Od roku 2009 pracuje v Místní akční skupině Třeboňsko o.p.s. Prošel zde všemi pozicemi od asistenta projektového řízení, po ředitele a vedoucího zaměstnance pro realizaci strategie komunitně vedeného místního rozvoje (od roku 2015). V roce 2016 byl zvolen do čela Krajského sdružení Národní sítě místních akčních skupin ČR Jihočeského kraje a do Výboru Národní sítě místních akčních skupin ČR. Zabývá se dlouhodobě možnostmi rozvoje venkovského regionu především v Jihočeském kraji, jeho dlouhodobým cílem je vytvoření sítě regionálních aktérů, která by dokázala účinně podporovat všechny rozvojové aktivity, které se ve venkovském prostoru objevují.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Typologie regionů v ČR platná od 1.1.2018	6
Obrázek 2: Počet obyvatel v České republice na km ²	7
Obrázek 3: Změna počtu obyvatel v obcích mezi roky 2001 a 2006	7
Obrázek 4: Význam MSP v regionálním rozvoji	14
Obrázek 5: definování venkova jako systém složený z biosféry, technosféry a sociosféry	23
Obrázek 6: Mapa rozdělení obcí jihočeského regionu do clusterů ekonomického, sociálního, infrastrukturalního a environmentálního	45
Obrázek 7: Mapa rozdělení obcí MAS Třeboňsko do clusterů ekonomického, sociálního, infrastrukturalního a environmentálního	46
Obrázek 8: Matice korelace zavllosti indikátorů	50

Seznam tabulek

Tabulka 1: Obce ČR dle velikostních skupin – počet obcí, obyvatel.....	8
Tabulka 2: Vymezení pojmu malých a středních podniků (MSP)	12
Tabulka 3: Velikost podniku podle počtu zaměstnanců v různých částech světa.....	16
Tabulka 4: Klasifikační tabulka AESVP	25
Tabulka 5: Základní genetické typy AEÚC	25
Tabulka 6: Popis indikátorů jednotlivých pilířů	29
Tabulka 7: Index progresivity ekonomické struktury	31
Tabulka 8: Trend Indexu ekonomické struktury.....	35
Tabulka 9: Míra podnikatelské aktivity (MPA)	38
Tabulka 10: Index rekreace a cestovního ruchu (INXRCR)	41
Tabulka 11: Model Cluster 1 ekonomický pilíř – vstupní data	47
Tabulka 12: Final Model Output.....	48

